

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ**

2019 жылғы 26 желтоқсан

Отырысты Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы Д.Н. НАЗАРБАЕВА жүргізді.

ТӨРАҒА. Қайырлы күн, құрметті сенаторлар, шақырылған лауазым иелері! Сенаттың кезекті отырысын бастайық. Депутаттардың тіркеуден өтулерін сұраймын. Тіркеу режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат. Қажетті кворум бар. Сенаттың отырысын ашық деп жариялаймын.

Құрметті депутаттар, күн тәртібінің жобасы сіздерде бар, келісесіздер ме?

Басқа ұсыныстарыңыз жоқ па?

ОРНЫНАН. Келісеміз.

ТӨРАҒА. Олай болса, күн тәртібіне дауыс берейік. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 46 депутат, «дауыс бермегендер» – 1, «жақтағандар» – 45, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Күн тәртібі бекітілді.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіндегі бірінші мәселе Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының судьяларын босату және сайлау туралы.

Президенттің ұсынуын жариялау үшін сөз Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сот Кеңесінің Төрағасы Талғат Советбекұлы Донақовқа беріледі.

ДОНАҚОВ Т.С. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар! Мемлекет басшысы сіздердің қарауларыңызға Төлебай Әжібекұлы Қожанды және Бағлан Демесінұлы Мақұлбековті орнынан түсуіне байланысты Жоғарғы Соттың судьялары қызметінен босату, сондай-ақ Сембек Үдербайұлы Баймахановты, Есенбай Нұрлыбайұлы Боранбаевты, Ботагөз Рахымқызы Ералиеваны, Вячеслав Васильевич Салийді, Арыстанбек Сағатбекұлы Стыбаевты Жоғарғы Соттың судьялары қызметіне сайлау туралы ұсынымды енгізді.

Уважаемые сенаторы, отставка двух названных судей Верховного Суда обусловлена достижением ими пенсионного возраста.

За время работы в судебной системе Кожан и Макулбеков проявили себя авторитетными и опытными судьями и заслужили почетную отставку.

Что касается пяти кандидатов на избрание в судьи Верховного Суда, они являются специалистами высокой квалификации с большим стажем судейской работы. Четверо из кандидатов являются судьями областных судов, при этом трое судей имеют опыт работы

председателями коллегий областных судов. Двое из кандидатов являются судьями гражданско-правовой специализации, а трое судей имеют также значительный опыт рассмотрения уголовных дел. То есть все пять кандидатов в полной мере подготовлены к ответственной и сложной работе судей Верховного Суда.

Құрметті депутаттар, Мемлекет басшысының Төлебай Қожанды және Бағлан Мақұлбековті орнынан түсуіне байланысты Жоғарғы Соттың судьялары қызметінен босату туралы, Сембек Баймахановты, Есенбай Боранбаевты, Ботагөз Ералиеваны, Вячеслав Салийді, Арыстанбек Стыбаевты Жоғарғы Соттың судьялары қызметіне сайлау туралы ұсынымын қолдауларыңызды сұраймыз.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Талғат Советбекұлына сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Сұрақтар жоқ. Рақмет.

Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитеті ұсынылған кандидатураларды алдын ала талқылап, өз қорытындыларын әзірледі.

Слово для оглашения заключения комитета предоставляется председателю Комитета по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам Волкову Владимиру Васильевичу.

Пожалуйста, Вам слово.

ВОЛКОВ В.В. Спасибо.

Уважаемая Дарига Нурсултановна! Уважаемые депутаты! Рассмотрев представление Президента Республики Казахстан «Об избрании и освобождении от должностей судей Верховного Суда Республики Казахстан» в части освобождения от должностей, Комитет по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам в соответствии с подпунктом 1 статьи 55 Конституции Республики Казахстан и подпунктом 1 пункта 1, подпунктом 1 пункта 3 статьи 34 Конституционного закона Республики Казахстан «О судебной системе и статусе судей Республики Казахстан» рекомендует Сенату Парламента Республики Казахстан освободить Кожана Төлебая Ажибекулы и Мақұлбекова Бағлана Демесиновича от должностей судей Верховного Суда в связи с уходом их в отставку.

Также руководствуясь пунктом 3 статьи 22 Конституционного закона Республики Казахстан «О Парламенте Республики Казахстан и статусе его депутатов» и пунктом 66 Регламента Сената, Комитет по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам пришел к заключению: рекомендовать Сенату Парламента в соответствии с подпунктом 1 статьи 55, пунктом 1 статьи 82 Конституции Республики Казахстан, пунктом 1 статьи 31 Конституционного закона Республики Казахстан «О судебной системе и статусе судей Республики Казахстан» и на основании

представления Президента Республики Казахстан от 19 декабря 2019 года избрать на должности судей Верховного Суда Республики Казахстан:

Баймаханова Сембека Удербаяевича, 1960 года рождения. Имеет высшее юридическое образование, окончил Казахский государственный университет в 1983 году. Стаж в должности судьи 30 лет. С февраля 2018 года по настоящее время работает заведующим Секретариатом Председателя Верховного Суда Республики Казахстан;

Боранбаева Есенбая Нурлыбаяевича, 1965 года рождения. Образование высшее, окончил Казахский государственный университет в 1988 году. Стаж в должности судьи 27 лет. С декабря 2004 года по настоящее время работает судьей Западно-Казахстанского областного суда;

Ералиеву Ботагоз Рахимовну, 1963 года рождения. Имеет высшее юридическое образование, окончила Карагандинский государственный университет в 1986 году. Стаж в должности судьи 22 года. С июля 1997 года по настоящее время работает судьей Карагандинского областного суда;

Салия Вячеслава Васильевича, 1961 года рождения. Имеет высшее юридическое образование, окончил Свердловский юридический институт в 1986 году. Стаж в должности судьи 30 лет. С сентября 2014 года по настоящее время работает судьей суда города Нур-Султана;

Стыбаева Арыстанбека Сагатбековича, 1964 года рождения. Имеет высшее юридическое образование, окончил Казахский государственный университет в 1991 году. Стаж в должности судьи 21 год. С 1997 года работает судьей Алматинского областного суда.

Все кандидаты соответствуют требованиям, предъявляемым к кандидатам в судьи Верховного Суда Республики Казахстан, установленным Конституционным законом Республики Казахстан «О судебной системе и статусе судей Республики Казахстан».

Прошу поддержать представленные кандидатуры. Спасибо.

ТӨРАҒА. Спасибо, Владимир Васильевич.

Будут ли вопросы к выступающему?

ОРНЫНАН. Нет.

ТӨРАҒА. Кандидатураларды талқылау қажет пе?

ОРНЫНАН. Қажеті жоқ.

ТӨРАҒА. Онда жеке-жеке шешім қабылдайық. Алдымен дауыс беру тәртібін анықтап алайық.

Бұл мәселе бойынша ашық дауыс беру ұсынылады. Келісесіздер ме?

ОРНЫНАН. Келісеміз.

ТӨРАҒА. Олай болса, шешімді ашық дауыс беру арқылы қабылдаймыз.

Бірінші Төлебай Әжібекұлы Қожанды Жоғарғы Сот судьясы қызметінен босату туралы Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беріңіздер. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «дауыс бермегендер» – 1, «жақтағандар» – 46, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Қаулы қабылданды.

Келесі Бағлан Демесінұлы Мақұлбековті Жоғарғы Сот судьясы қызметінен босату туралы Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беріңіздер. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 41 депутат, «дауыс бермегендер» – 1, «жақтағандар» – 40, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Қаулы қабылданды.

Енді Сембек Үдербайұлы Баймахановты Жоғарғы Сот судьясы қызметіне сайлау туралы Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «жақтағандар» – 47, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Қаулы қабылданды.

Келесі Есенбай Нұрлыбайұлы Боранбаевты Жоғарғы Сот судьясы қызметіне сайлау туралы Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «жақтағандар» – 47, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Қаулы қабылданды.

Енді Ботагөз Рахымқызы Ералиеваны Жоғарғы Сот судьясы қызметіне сайлау туралы Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «жақтағандар» – 47, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Қаулы қабылданды.

Вячеслав Васильевич Салийді Жоғарғы Сот судьясы қызметіне сайлау туралы Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «жақтағандар» – 47, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Қаулы қабылданды.

Келесі Арыстанбек Сағатбекұлы Стыбаевты Жоғарғы Сот судьясы қызметіне сайлау туралы Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «дауыс бермегендер» – 1, «жақтағандар» – 46, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Қаулы қабылданды.

Құрметті сенаторлар, Конституцияға сәйкес Жоғарғы Сот судьяларының анттарын қабылдау Сенаттың ерекше қарауына жатады. Сондықтан ант беру рәсіміне көшеміз.

Ант беру үшін мінберге Сембек Үдербайұлы Баймаханов шақырылады.

БАЙМАХАНОВ С.Ү. Мен, Баймаханов Сембек Үдербайұлы, өз міндеттерімді адал және абыройлы атқаруға, сот төрелігін Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдарына ғана бағына отырып жүзеге асыруға, судья ретіндегі борышым міндеттегендей бейтарап және әділ болуға салтанатты түрде ант етемін!

ТӨРАҒА. Рақмет, орныңызға отырыңыз.

Енді мінберге Есенбай Нұрлыбайұлы Боранбаев шақырылады.

БОРАНБАЕВ Е.Н. Мен, Есенбай Нұрлыбайұлы Боранбаев, өз міндеттерімді адал және абыройлы атқаруға, сот төрелігін Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдарына ғана бағына отырып жүзеге асыруға, судья ретіндегі борышым міндеттегендей бейтарап және әділ болуға салтанатты түрде ант етемін!

ТӨРАҒА. Рақмет, орныңызға отырыңыз.

Мінберге Ботагөз Рахымқызы Ералиева шақырылады.

ЕРАЛИЕВА Б.Р. Мен, Ботагөз Рахымқызы Ералиева, өз міндеттерімді адал және абыройлы орындауға, сот төрелігін Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдарына жүгіне отырып жүзеге асыруға, судья ретіндегі борышым міндеттегендей бейтарап және әділ болуға салтанатты түрде ант етемін!

ТӨРАҒА. Рақмет, орныңызға отырыңыз.

Для принесения присяги на трибуну приглашается Вячеслав Васильевич Салий.

САЛИЙ В.В. Я, Салий Вячеслав Васильевич, торжественно клянусь честно и добросовестно исполнять свои служебные обязанности, осуществлять правосудие, руководствуясь только Конституцией и законами Республики Казахстан, быть беспристрастным и справедливым, как велит мне долг судьи.

ТӨРАҒА. Спасибо, проходите на место.

Ант беру үшін мінберге Арыстанбек Сағатбекұлы Стыбаев шақырылады.

СТЫБАЕВ А.С. Мен, Арыстанбек Сағатбекұлы Стыбаев, өз міндеттерімді адал және абыройлы атқаруға, сот төрелігін Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңдарына ғана бағына отырып жүзеге асыруға, судья ретіндегі борышым міндеттегендей бейтарап және әділ болуға салтанатты түрде ант етемін!

ТӨРАҒА. Рақмет, орныңызға отырыңыз.

Жоғарғы Сот судьясы қызметіне жаңадан сайланған және ант берген азаматтарды шын жүректен құттықтаймыз. Жауапты қызметтеріңізді абыроймен атқарады деп сенеміз. Әділеттік – судьялардың маңызды міндеті, оны ұмытпаңыздар. Бүгін берген анттарыңызды ұмытпаңыздар.

Ал бүгін Жоғарғы Соттың судьясы қызметінен босатылған азаматтар, сіздерге сот жүйесіне сіңірген еңбектеріңіз үшін ризашылығымызды білдіреміз. Болашақтағы жұмыстарыңыз, еңбектеріңіз табысты болсын, отбасыларыңызға аманшылық тілейміз.

Бұл мәселе бойынша шақырылған азаматтарға рақмет, аман-сау болыңыздар.

Құрметті депутаттар, күн тәртібіндегі келесі мәселе Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасы мен Еуропа Кеңесі арасындағы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мемлекеттер тобы өкілдерінің және бағалаушы

топтар мүшелерінің артықшылықтары мен иммунитеттеріне қатысты келісімді ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде.

Баяндама жасау үшін сөз Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының бірінші орынбасары Олжас Абайұлы Бектеновке беріледі.

БЕКТЕНОВ О.А. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар! Сіздердің қарауларыңызға «Қазақстан Республикасы мен Еуропа Кеңесі арасындағы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мемлекеттер тобы мүшелері өкілдерінің және бағалаушы топтар мүшелерінің артықшылықтары мен иммунитеттеріне қатысты келісін ратификациялау туралы» Заң жобасы енгізіліп отыр.

Еліміздің Еуропа Кеңесінің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мемлекеттер тобы, яғни ГРЕКО-ға қосылуы мәселесі Мемлекет басшысының ағымдағы жылғы 21 мамырдағы резолюциясымен оң шешімін тауып, 27 тамызда жоғарыда аталған келісімнің жобасын мақұлдау туралы Президенттің тиісті Жарлығына қол қойылды.

Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес қазанның 15-ші жұлдызында Страсбург қаласында Сыбайлас жемқорлыққа қарсы агенттіктің төрағасы мен Еуропа Кеңесі Бас хатшысының орынбасары тиісті келісімге қол қойды.

Енгізіліп отырған заң жобасы бағалауды дайындау мен жүргізуге байланысты функцияларды орындау барысында ГРЕКО мүшелерінің өкілдері мен бағалау топтарының мүшелері мынадай артықшылықтар мен иммунитеттерді пайдаланады:

1) жеке басын қамаудан немесе ұстаудан иммунитетті, сондай-ақ айтқандары мен жазғандарына және ресми түрде өзі жасаған барлық әрекеттерге қатысты қылмыстық, азаматтық және әкімшілік юрисдикциясынан иммунитетті пайдаланады;

2) егер бұл мемлекеттік қауіпсіздік мақсатында кіруге тыйым салынатын немесе реттелетін аймақтар туралы қағидаларға қайшы келмеген жағдайда олардың функцияларын орындау үшін мемлекеттің аумағында жүріп-тұру еркіндігі, оның аумағына кіруі және мемлекеттен шығуы қамтамасыз етілуге тиіс.

Бірақ айта кететін жәйт, көрсетілген тұлғалар қылмыс жасаған кезінде, не бірден ол жасалғаннан кейін ұсталған жағдайда, ол қамауға алудан және сот қудалауынан босатылмайды.

Тағы бір маңызды мәселе – аталған иммунитеттер тек ресми тұлға, яғни Еуропа Кеңесінің ресми өкілі ретінде жасаған әрекеттерді көздейді.

Егер ГРЕКО-ның өкілі Қазақстанда жүріп жеке тұлға ретінде кез келген қылмыс жасаған жағдайда ешқандай иммунитеттер қолданылмайды, кінәлі тұлға жауапкершілікке тартылатын болады.

Сонымен қатар, егер берілген иммунитеттер сот төрелігін жүзеге асыруға кедергі келтіретін болса аталған иммунитеттерден бас тарту процедурасы көзделген.

ГРЕКО-ға қосылу еуропалық елдердің тәжірибесіне негізделген ГРЕКО-ның ұсынымдары арқылы ұлттық сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы жетілдіруге, ГРЕКО елдері-мүшелерінің құзыретті органдарымен тиімді ынтымақтастықты дамытуға ықпал етеді.

Сонымен қатар ГРЕКО-ға қосылу Еуропа Кеңесінің Сыбайлас жемқорлық үшін қылмыстық жауапкершілік туралы конвенциясын ратификациялауға жол ашады. Ол өз

кезегінде қылмыскерлерді экстрадициялау, олардың заңсыз тапқан мүлкін қайтару мәселелері бойынша Еуропа елдерімен ынтымақтастықты күшейтуге мүмкіндік береді.

Қолдауларыңызды сұраймыз.

ТӨРАҒА. Олжас Абайұлына сұрақтарыңыз бар ма? Пожалуйста, Андрей Иванович.

ЛУКИН А.И. Благодарю Вас, Дарига Нурсултановна.

Уважаемый Олжас Абаевич! Понимая, что механизм работы ГРЕКО состоит в проведении экспертных оценок с осуществлением визитов для предметного изучения ситуации с коррупцией в нашей стране и особенностей системы организации противодействия ей, речь идет о выявлении недостатков в национальной антикоррупционной политике с точки зрения ГРЕКО. И будет настойчиво предлагаться ряд законодательных и институциональных мер и мер практического характера, что является обязательным для нашего членства в этой европейской организации. Исходя из этого у меня два вопроса.

Каковы последствия для Республики Казахстан в случае неисполнения мер, рекомендуемых ГРЕКО?

Какие действия сейчас должен предпринять Казахстан при настойчивости таких рекомендаций, как ОЭСР, установить прямо в законодательстве действенные статьи об уголовной ответственности юридических лиц за торговлю влиянием, уголовной ответственности за незаконное обогащение и другие меры?

Благодарю за внимание.

БЕКТЕНОВ О.А. Спасибо большое за вопросы, Андрей Иванович.

Действительно, как Вы сказали, будут проходить так называемые мониторинговые раунды оценки нашей страны, нашего законодательства и правоприменительной практики в сфере противодействия коррупции, будут даны соответствующие рекомендации со стороны членов оценочных групп и представителей Секретариата Совета Европы ГРЕКО.

На исполнение нам дается 18 месяцев согласно Уставу ГРЕКО, в случае неисполнения дополнительно даются шесть месяцев. Каких-либо санкций Уставом ГРЕКО в отношении страны в случае неисполнения, неимплементации отдельных рекомендаций не предусмотрено. Единственный механизм, который предусмотрен Уставом ГРЕКО, – это направление соответствующих писем на имя Министра иностранных дел либо Премьер-Министра с целью побуждения страны к более активной имплементации этих рекомендаций. Каких-либо других санкций не предусмотрено.

Что касается тех законодательных норм, о которых Вы сказали. Вы знаете, в 2008 году мы ратифицировали Конвенцию Организации Объединенных Наций против коррупции, где эти вещи также заложены, та же ответственность за незаконное обогащение, ответственность юридических лиц за коррупцию. К сожалению, в настоящее время в национальном законодательстве отражения не нашли, но мы над этим работаем.

Нам также даются рекомендации со стороны Секретариата Управления по наркотикам и преступности Организации Объединенных Наций о том, что необходимо имплементировать эти положения.

Также с 2003 года мы работаем в Стамбульском плане Организации экономического сотрудничества и развития (ОЭСР) по противодействию коррупции, там тоже эти рекомендации есть. Большинство из рекомендаций ОЭСР мы уже исполнили. По остальным объясняем экспертам о том, что где-то это входит в противоречие с основами нашей правовой системы, политической системы, обосновываем. В принципе, это принимается во внимание.

Аналогичный процесс, я думаю, будет и в ГРЕКО. Мы будем доказывать, если где-то мы не согласны, что для нас это не подходит.

ТӨРАҒА. Басқа сұрақтар жоқ. Рақмет.

Қосымша баяндама жасау үшін сөз Халықаралық қатынастар, қорғаныс және қауіпсіздік комитетінің мүшесі Қайрат Пернешұлы Қожамжаровқа беріледі.

ҚОЖАМЖАРОВ Қ.П. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! Тәуелсіздігіміздің алғашқы күнінен Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев жемқорлыққа қарсы бүкіл күш-қайратын жұмылдырып, кешенді шаралар қабылдады. Бұл саясатты Президент Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев жалғастыра отырып, өз Жолдауында ішкі саясатымыздың басымдылығы ретінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресті атап көрсетті.

Аталып отырған заң жобасы еліміз үшін өте маңызды және оны қабылдау Қазақстанның сыбайлас жемқорлыққа қарсы саяси жігерінің тұрақтылығы мен жүйелілігін дәлелдейді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мемлекеттер тобы мүшелігіне, яғни ГРЕКО-ға ену бірқатар ұтымды өзгерістер алып келмек.

Біріншіден, ол осы ұйымдағы қолданыстағы жемқорлыққа қарсы 20 қағидатты ұлттық заңнамамызға енгізуге ықпалын тигізеді.

Екіншіден, дүниежүзілік сыбайлас жемқорлыққа қарсы озық тәжірибелерді қолданысқа енгізуге кең мүмкіндік туғызады.

Үшіншіден, құқық қорғау органдары мен қоғамға жемқорлықтың алдын алу бойынша сыннан өткен, нәтижелі тетіктерін ұсынып, олардың жүзеге асырылуына баға беретін болады. Әрине, ол ұсыныстар біздің ұлттық мүддемізге сәйкес болып, қолданыстағы заңнамамызға қайшылығы болмауы басты шарт. Осы жағдайда ГРЕКО өкілдері мен сарапшыларына келісімге байланысты басқа мүше елдермен қатар бірыңғай кепілдік беру осы заң жобасының басты мақсаты.

Олар жайлы баяндамашы толық айтып өтті. Мұндай рәсім халықаралық алаңдағы тұрақты және заңды көрініс.

Сенаттың барлық комитеттері заң жобасы бойынша оң қорытындыларын берді.

Құрметті әріптестер, осыған орай заң жобасын қолдауды сұраймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Қайрат Пернешұлына сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Сұрақ болмаса, мәселені талқылауға көшеміз.
Нұржан Нұрланбекұлы, сізге сөз беріледі.

НҰРСИПАТОВ Н.Н. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! Қазақстан сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы халықаралық келісімдер негізінде шет елдердің құзыретті органдарымен тығыз байланыста. Бұл ретте 20-дан астам келісімге қол қойылған.

Қазақстанның Еуропалық Кеңестің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тобының, яғни ГРЕКО-ның құрамына кіруі халықаралық ынтымақтастықтың басым бағыттарының бірі болып табылады, өйткені ГРЕКО – әлемдегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы ең дамыған ұйымдардың бірі.

Сондықтан еліміз бұл ұйымға мүшелік ету арқылы жоғарыда айтылған қылмыс түрлеріне қарсы әрекет ету жөніндегі үздік тәжірибелерді енгізе алады.

Айтылған ұйымға қатысу Еуропа елдерімен ынтымақтастықты нығайтады, сондай-ақ олардың тиісті органдарымен жеке байланыс орнатуына мүмкіндік туғызады, ал бұл құқықтық көмек пен ұстап беру туралы тергеу сұрауларының орындалуына оң әсер етеді.

Сонымен қатар келісім ГРЕКО ұсыныстары арқылы Қазақстанның сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын жетілдіруге ықпал етеді.

Құрметті әріптестер, айтылғандарды ескере отырып, заң жобасын қолдауларыңызды сұраймын. Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Басқа сөйлейтіндер жоқ, осымен талқылау аяқталды. Енді шешім қабылдайық.

«Қазақстан Республикасы мен Еуропа Кеңесі арасындағы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мемлекеттер тобы өкілдерінің және бағалаушы топтар мүшелерінің артықшылықтары мен иммунитеттеріне қатысты келісімді ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын қабылдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «жақтағандар» – 47, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Заң қабылданды.

Шақырылған азаматтарға рақмет.

Құрметті депутаттар, күн тәртібіндегі келесі мәселе Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Кипр Республикасының Үкіметі арасындағы табысқа салынатын салықтарға қатысты қосарланған салық салуды болдырмау және салық салудан жалтаруға жол бермеу туралы конвенцияны және оған Хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде.

Баяндама жасау үшін сөз Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің бірінші орынбасары – Қаржы министрі Әлихан Асханұлы Смайыловқа беріледі.

СМАЙЫЛОВ Ә.А. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар! Сіздердің қарауларыңызға «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Кипр

Республикасының Үкіметі арасындағы табысқа салынатын салықтарға қатысты қосарланған салық салуды болдырмау және салық салудан жалтаруға жол бермеу туралы конвенцияны және оған Хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы енгізілді.

Конвенция Экономикалық Ынтымақтастық және Даму Ұйымының модельдік конвенциясының негізінде жасалған. Осындай халықаралық шарттар шетелдік инвесторларға кепілдік беріп, салық салу құқығын екі мемлекет арасында әділетті бөлісуге мүмкіндік береді.

Сіздердің қарауларыңызға ұсынылып отырған конвенция келесі мақсаттарды көздейді:

- 1) алдағы уақытта салықтың барлық түрлері бойынша ақпарат алмасуды қалыптастырып салық қызметтері арасындағы ынтымақтастықты нығайту;
- 2) резиденттікті дәлелдейтін, екі мемлекетте бірдей қолданылатын тәртіпті белгілеу;
- 3) дивидендтер, пайыздар, роялти сияқты пассивті табыстарға шекті ставкаларды бекіту;
- 4) екі елдің құзыретті органдарының арасындағы салықтық дауларды шешу үшін құқықтық негіз қалыптастыру.

Кипрмен өзара сауда-саттық туралы деректерді қысқаша айтып өткім келеді. Екі ел арасындағы тауар айналымы соңғы 10 жылда 440 миллион долларды құрады.

2016 жылы жалпы сауда айналымы 7 миллион долларды ғана құраған болатын. Ал 2019 жылдың тоғыз айы бойынша Қазақстан және Кипр арасындағы өзара сауданың көлемі едәуір ұлғайып 30 миллион долларды құрады, оның ішінде экспорт – 28 миллион доллар, импорт – 2 миллион доллар.

Тауар айналымның көбеюі Қазақстанның мұнай өнімдерін экспортқа көптеп шығаруына байланысты.

Қазақстанның Кипрге экспортының негізі көмір, мұнай өнімдері, алюминий және азық-түлік өнімдері болып табылады.

Импорт құрылымында көбінесе фармацевтік және тамақ өнімдері, парфюмерлік, косметикалық және туалеттік заттар.

Келісімді іске асыру мемлекеттік бюджеттен қаржы шығындарын талап етпейді.

Құрметті депутаттар, сіздерден осы келісімді ратификациялауды қолдауларыңызды сұраймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Әлихан Асханұлына сұрақтарыңыз бар ма? Дана Өмірбекқызы.

НҰРЖІГІТОВА Д.Ө. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Құрметті Әлихан Асханұлы, қаралып отырған конвенция инвестицияларды тарту үшін қолайлы жағдайлар жасауға және Кипр Республикасымен екіжақты экономикалық байланыстарды дамытуға бағытталған. Бұл дегеніміз екі ел азаматтарының арасындағы құқықтық қатынастардың көбеюі.

Қазақстан қазіргі уақытта инвестиция тарту мақсатында инвесторларға көптеген преференциялар ұсынууда. Сондай-ақ екі ел азаматтарына оффшорлық шоттар ашу

қолайлы болып отыр. Өкінішке қарай, ол шоттар көбінесе бұрыс мақсатта ашылатыны барлығымызға белгілі.

Осыған орай менде мынандай сұрақ. Қазіргі таңда екі ел арасындағы нормативтік-құқықтық база сауда-экономикалық қатынастардың дамуын, осыдан туындаған өзге құқықтық қатынастардың реттелуін, оның ішіндегі оффшор мәселелерін толық қамтамасыз ете алады ма?

СМАЙЫЛОВ Ә.А. Сұрағыңызға рақмет. Ең алдымен айтайын дегенім, мына қаралып отырған екіжақты салықтық конвенция екі елдің арасындағы экономикалық ынтымақтастықты нығайтуға және өзара инвестициялық белсенділікті арттыруға бағытталған және екі мемлекеттің уәкілетті органдарының, салық органдарының арасындағы ынтымақтастықты нығайту, ақпаратпен алмасу жұмыстарын айқындайды.

Ал оффшорлық мәселесіне келетін болсақ, расында да Кипр 2007 жылдан бері оффшорлық аймақ болған, бірақ 2014 жылдан бастап Еуроодаққа кіру мәселесі көтерілгеннен кейін салықтық заңнамасына Еуроодақ стандарттарын, Экономикалық даму ұйымының стандарттарын, ФАТФ стандарттарын қолданып, сол стандарттарға сәйкес ішкі заңнамасына өзгерістер енгізді.

Мысалы, корпоративтік табыс салығы 4 проценттен 12,5 процентке дейін өсті. Басқа да төлемдерді алатын болсақ, капиталдың өсуіне салық бар, сонымен қоса республиканың қорғанысына төлемі бар. Соны есепке алатын болсақ, табысқа салынатын салықтың көлемі 23 проценттен 27 процентке дейін жетеді.

Сол Еуроодаққа кіргеннен кейін Кипр оффшор мәртебесінен айырылды. Біз де 2016 жылы өзіміздің оффшорлық аймақтар тізбесінен Кипрді алып тастадық және осы қаралып отырған екіжақты салықтық конвенцияға қол қою үшін келіссөздер жүргіздік.

Тағы бір айтып кететін жағдай, Кипр де, Қазақстан да 2014 жылдан бастап екіжақты конвенцияға мүше (қол қойды), ол Страсбург конвенциясы және көпжақты келісім.

Страсбург конвенциясына мүше болған мемлекеттер салық салу кезінде және салықты тексеру кезінде бір-біріне көмек көрсетеді және ақпаратпен алмасады, ал көпжақты конвенцияға да жүзден аса мемлекет мүше, жылына бір рет автоматты түрде салық органдары резиденттері бойынша қаржылық ақпаратпен алмасады. Біз келесі жылы бірінші рет осы көпжақты келісімнің шеңберінде басқа мемлекеттермен алмасатын боламыз. Осының бәрін ескере отырып, қазіргі қолданыстағы заңнама негізгі салық салудан жалтаруға және ақшаны жылыстатуға қарсы іс-қимылды керекті деңгейде жүргізуге мүмкіндік береді. Рақмет.

ТӨРАҒА. Басқа сұрақтар жоқ.

Әлихан Асханұлы, рақмет.

Қосымша баяндама жасау үшін сөз Қаржы және бюджет комитетінің мүшесі Ғұмар Исламұлы Дүйсембаевқа беріледі.

ДҮЙСЕМБАЕВ Ғ.И. Құрметті Төраға, құрметті әріптестер мен шақырылғандар! Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Кипр Республикасының Үкіметі арасындағы

Табысқа салынатын салықтарға қатысты қосарланған салық салуды болдырмау және салық салудан жалтаруға жол бермеу туралы конвенция және оның ажырамас бөлігі – оған хаттама 2017 жылғы 15 мамырда Астанада жасалды.

Конвенцияның мақсаты инвестициялар салу үшін қолайлы жағдайлар жасау жолымен Қазақстан мен Кипр Республикасы арасындағы екіжақты байланысты, экономикалық ынтымақтастықты нығайту және кеңейту болып табылады.

Конвенция және хаттама екіжақты халықаралық шарт болып табылады және қосарланған салық салуды жою мақсатында жасалады. Конвенция уағдаласушы мемлекеттердің біреуінің немесе екеуінің де резиденттері болып табылатын тұлғаларға қолданылады.

Уағдаласушы мемлекеттердің әрқайсысы салық төлеушінің салықты тек қана бір рет уағдаласушы мемлекеттердің бірінде төлеу мүмкіндігін қамтамасыз етеді. Басқа мемлекет оған салықтың төленген сомасын есепке алуды ұсынады немесе басқа мемлекетте салық салу жүргізілген бөлігін жалпы табысқа салынатын салықтан алып тастайды.

Конвенцияда оған сәйкес дивиденттерге, пайыздарға және роялтиге төмендетілген мөлшерлемелер бойынша табыс көзі пайда болатын мемлекетте салық салынуы мүмкін болатын ережелер қарастырылған.

Осы конвенцияға хаттама ақпарат алмасуға қатысты қосымша ережелерді қарастырады. Хаттама конвенцияның өзін толықтырады.

Бүгінгі күні елімізде шет мемлекеттермен жасасқан қосарланған салық салуды болдырмау және салық салудан жалтаруға жол бермеу туралы 50-ден астам конвенция жұмыс істейді.

Заң жобасы бойынша Сенаттың барлық комитеттері өздерінің оң қорытындыларын берді.

Баяндалғанды ескере отырып, қаралып отырған заң жобасын қолдауларыңызды сұраймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Ғұмар Ислямұлына сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Сұрақтар болмаса мәселені талқылауға көшеміз.

Сөз Перепечина Ольга Валентиновнаға беріледі. Пожалуйста, Ольга Валентиновна.

ПЕРЕПЕЧИНА О.В. Рақмет.

Құрметті Дариға Нұрсултанқызы, құрметті әріптестер! В условиях глобализации экономики и роста экономических связей между физическими и юридическими лицами различных государств большую актуальность приобретает проблема выработки двустороннего механизма избежания двойного налогообложения и предотвращения уклонения от налогообложения. В этой связи была заключена Конвенция между Правительством Республики Казахстан и Правительством Республики Кипр.

Двусторонние налоговые конвенции или соглашения являются международными договорами и закрепляют права и обязанности двух договаривающихся государств. В то же время они призваны отвечать интересам налогоплательщиков этих договаривающихся государств.

Основные цели конвенции – это избежание двойного налогообложения, исключение уклонения от налогообложения, недопущение дискриминации резидентов обоих государств и сотрудничество между налоговыми органами.

Таким образом, принятие налоговых конвенций или соглашений обеспечивает облегчение трансграничной торговли и привлечение инвестиций.

За последние 10 лет именно из стран, с которыми у нас действуют налоговые конвенции, приток прямых иностранных инвестиций в Республику Казахстан составил порядка 90 процентов от всего объема иностранных инвестиций, или 391 миллиард долларов США.

На сегодняшний день Республика Казахстан и Республика Кипр не имеют никаких разногласий политического или иного характера, что обуславливает наличие благоприятных условий для продвижения отношений в различных областях.

Несмотря на географическую отдаленность двух стран, по многим направлениям имеется значительный нереализованный потенциал, в первую очередь по увеличению товарооборота и активизации инвестиционного партнерства.

Ратификация и последующее применение конвенции существенно снизит налоговую нагрузку на резидентов договаривающихся государств, что будет способствовать активизации экономической деятельности и потенциальному развитию межгосударственных связей путем создания благоприятных условий для инвестиций.

Конвенции об избежании двойного налогообложения – это необходимый шаг для повышения инвестиционной привлекательности договаривающихся сторон, гарантия для инвесторов.

Уважаемые коллеги, предлагаю поддержать данный законопроект.

Благодарю за внимание.

ТӨРАҒА. Спасибо, Ольга Валентиновна.

Басқа сөйлейтіндер жоқ, енді шешім қабылдайық.

«Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Кипр Республикасының Үкіметі арасындағы табысқа салынатын салықтарға қатысты қосарланған салық салуды болдырмау және салық салудан жалтаруға жол бермеу туралы конвенцияны және оған Хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын қабылдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «жақтағандар» – 47, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Заң қабылданды.

Құрметті депутаттар, келесі қаралатын мәселе «Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасының кейбір конституциялық заңдарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының жобасы жөнінде.

Бұл мәселе бойынша сөз Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің бірінші орынбасары – Қаржы министрі Әлихан Асханұлы Смайыловқа беріледі.

СМАЙЫЛОВ Ә.А. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар! Сіздердің қарауларыңызға «Қазақстан Республикасының кейбір конституциялық заңдарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының жобасы енгізіліп отыр.

Біріншіден, «Астана» халықаралық қаржы орталығы туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізіледі.

Заң жобасы Жалпыұлттық жоспардың 27-тармағын, «100 нақты қадам» Ұлт жоспарының 71-тармағын және Президент жанындағы Шетелдік инвесторлар кеңесінің 29-жалпы отырысының хаттамалық тапсырмасын орындау үшін әзірленді.

Заң жобасы инвестициялық резидент ұғымын және Қазақстанда инвестициялық салық резиденттігі бағдарламасын енгізуді көздейді.

Инвестициялық резиденттік бағдарламасы қазіргі таңда дүниежүзінде барынша кеңінен таралған құбылыс. Халықаралық тәжірибені талдау инвестициялық резиденттік нарығының айтарлықтай өсу кезеңінде екенін көрсетіп отыр.

Осындай бағдарламалар шеңберінде 500 миллионнан 1 миллиард долларға дейін инвестициялар тартылуда.

Қазақстанда «Астана» халықаралық қаржы орталығының базасында инвестициялық салық резиденттігі бағдарламасын қолдану ұсынылады. Онда елдің инвестициялық визасы мен салық резиденттігін алу болжамдалған.

Инвестициялық салық резиденттігі бағдарламасының мақсаты инвестордың және оның отбасы мүшелерінің Қазақстан Республикасына көп мәрте кіру визасын беру арқылы инвестицияларды тарту болып табылады.

Бағдарламада инвестициялаудың көлемі мен құралдары, инвестициялық салық резиденттігін алу рәсімдері айқындалады.

Осы тұста қаржы орталығының инвестициялық резидент мәртебесін алу процесі туралы қысқаша тоқталу қажет.

Ең алдымен әлеуетті шетелдік инвестор «Астана» халықаралық қаржы орталығының кеңсесінде сенімділікке және осы қаржы орталығы туралы конституциялық заңда белгіленген талаптарға сәйкестігіне тексеруден өтеді.

Тексеруден өткеннен кейін әлеуетті шетелдік инвестор орталықтың қаржылық құралдарына инвестициялар салып, инвестициялық резидент мәртебесін ала алады.

Инвестициялық резидент «Астана» халықаралық қаржы орталығының өтініш хаты бойынша бес жылға дейінгі мерзімге кіру визасын алуға құқылы. Әрі қарай инвестор елде тұрып жатқанына 90 күн өткеннен кейін және бюджетке жыл сайынғы міндетті төлемді төлегеннен кейін Қазақстан Республикасынан тыс жерлердегі көздерден пайда болған кірістер бойынша жеке табыс салығын төлеуден босату құқығын алады.

Елдің ішінде туындаған кірістерге Салық кодексіне сәйкес салық салынатынын атап өту маңызды.

Заң жобасының екінші бағыты республика президенттігіне, республиканың Сенаты мен Парламент Мәжілісінің депутаттығына кандидаттары үшін жалпыға бірдей

декларациялауды 2020 жылдан 2021 жылға ауыстыру бөлігінде «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Конституциялық заңға өзгерістер енгізіледі. Бұл 2021 жылдың 1 қаңтарынан бастап 2025 жылдың 1 қаңтарына дейін жалпыға бірдей декларациялауға кезең-кезеңімен көшуге байланысты.

Құрметті депутаттар, заң жобасын қабылдау перспективада елімізге инвестицияларды қосымша тартуға мүмкіндік береді.

Осы заң жобасын қолдауларыңызды сұраймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Әлихан Асханұлына сұрақтарыңыз бар ма? Сенатор Нұрсипатов.

НҰРСИПАТОВ Н.Н. Құрметті Әлихан Асханұлы, сізге қысқа ғана сұрақ. Қылмыстық жолмен табылған қаржының біздің елге инвестиция болып келмеуі үшін қандай шаралар мен тосқауылдар қолданылады? Соны айтып берсеңіз. Рақмет.

СМАЙЫЛОВ Ә.А. Сұрағыңызға рақмет. Біріншіден, шетелдік инвестор инвестициялық резиденттік бағдарламасына қатысу үшін «Астана» халықаралық қаржы орталығында дью дилидженс чек деген тексеруден өтеді (ақшаның шығу көздерінің заңдылығы). Халықаралық қаржы орталығы өзінің жұмысында ФАТФ стандарттарына сәйкес тиісті құжатты қабылдады. Сол құжатқа сәйкес әрбір инвестор уорлд-чек деген дерекқор арқылы терроризмге байланысының бар-жоғы, санкциялық тізімдерде болу-болмауы және қаржының заңдылығы туралы тексеруден өтеді.

Күмән туған кезде «Астана» халықаралық қаржы орталығы осы ақпаратты Қаржы министрлігінің Қаржы мониторингі комитетіне жібереді. Біздің Қаржы мониторингі комитеті «Эгмонт» тобының мүшесі, оған 160 мемлекеттің қаржылық барлау қызметтері кіреді. Осы қызметтер арасында тиісті ақпаратпен алмасады. Жаңағы инвестор бойынша ақпарат жиналып талданады. Егер сол ақпаратқа негізделіп, осы қаражатта қылмыстық деген белгі болатын болса, онда тиісті құқық органдарына жіберу үшін бұл ақпарат Бас прокуратураға жіберіледі.

Сонымен бірге инвестор виза алу үшін Ішкі істер министрлігінің және Ұлттық қауіпсіздік комитетінің тексерулерінен де өтеді.

Оның үстіне қазір Мәжілісте қылмыстық көздерден алынған ақшаны заңдастыруға, жылыстатуға және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимылдар бойынша тиісті заң жобасы қаралуда. Бұл заң жоба қылмыстық ақшаны қайтаруға арналған мемлекеттердің уәкілетті органдарының арасындағы халықаралық іс-қимыл рәсімдерін айқындайды.

Осындай жұмыстар. Рақмет.

ТӨРАҒА. Басқа сұрақтар жоқ, рақмет, орныңызға отырыңыз.

Қосымша баяндама жасау үшін сөз Қаржы және бюджет комитетінің мүшесі Бақтыбай Ақбердіұлы Шелпековке беріледі.

ШЕЛПЕКОВ Б.А. Рақмет, құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы.

Құрметті әріптестер! Заң жобасы негізінен еліміздің қаржы платформасы болып саналатын «Астана» халықаралық қаржы орталығының қалыптасуы мен дамуын

қамтамасыз ету үшін және еліміздің экономикасына инвестицияларды тарту, оларды әкімшілік кедергілерден қорғау үшін әзірленіп, Парламенттің қарауына енгізілген.

Заң жобасының негізгі мақсаты – инвестициялық салықтық резиденттік қызметке байланысты туындайтын қатынастарды реттеуге бағытталған.

Салықтық резиденттік бағдарламасы «Астана» халықаралық қаржы орталығы актісімен бекітіледі, бірақ міндетті түрде ұлттық қауіпсіздік, ішкі істер, мемлекеттік кірістер органдарымен және стратегиялық жоспарлау мен мемлекеттік инвестициялық саясат саласындағы басқаруды жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік органдардың келісімімен қабылданады.

Барлығымызға белгілі, «Астана» халықаралық қаржы орталығы қызметінің негізгі мақсаттарының бірі – елге инвестициялар тарту, ірі шетел инвесторларының Қазақстанның қаржы нарығына қосатын үлесін арттыру. Осы тұрғыда біраз жетістіктерге қол жеткізілді. Атап айтсақ, осы екі жыл ішінде Қаржы орталығына 35 елден 350 шетел компаниясы тіркелді. Олар 2,5 миллиард долларды құрайтын түрлі қаржы инвестициясын енгізді және алдағы екі-үш жылда 3,5 миллиард АҚШ долларын құрайтын жаңа жобалар жоспарлануда.

Қаралып отырған заң жобасы осы үрдісті жалғастыру үшін бүгінгі таңда әлемде қолданып келе жатқан инвестиция тарту әдістерінің бірі – салықтық резиденттік бағдарламасын енгізуді көздейді.

Аталған заң жобасы қабылданғаннан кейін осы бағдарлама арқылы үш жыл ішінде 39 миллиард теңге құрайтын қосымша инвестиция тарту жобалануда.

«Астана» халықаралық қаржы орталығының қызметін заманауи сұранысқа сәйкестендіру үшін аталған заң жобасын қабылдау уақытылы және маңызды деп санаймын.

Заң жобасы жұмыс тобының, комитеттің және комитеттің кеңейтілген отырыстарында жан-жақты қаралды. Сенаттың тұрақты комитеттері заң жобасы бойынша өздерінің оң қорытындыларын берді.

Құрметті әріптестер, Қаржы және бюджет комитеті «Қазақстан Республикасының кейбір конституциялық заңдарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының жобасын қабылдауды ұсынады.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Бақтыбай Ақбердіұлына сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Онда мәселені талқылауға көшеміз. Сенатор Мұқаев.

МҰҚАЕВ Е.Р. Уважаемая Дарига Нурсултановна! Уважаемые коллеги! Одной из целей создания Международного финансового центра «Астана» было привлечение инвестиций в экономику Казахстана. Для этого МФЦА создаются все необходимые условия.

Предлагаемые проектом конституционного закона понятия инвестиционного резидента и программы инвестиционного налогового резидентства являются еще одним шагом в данном направлении, что создает дополнительные условия для притока в Казахстан портфельных инвестиций. Это должно дать толчок отечественному рынку ценных бумаг.

Следует отметить, что программа инвестиционного резидентства – достаточно распространенное явление в современном мире. Тенденция либерализации национального законодательства в отношении иностранных инвестиций, начавшаяся в 80-е годы прошлого века, наблюдается повсеместно во всех странах, выбравших рыночный путь развития.

В таких странах, как Италия, Швейцария, Кипр, Великобритания, предусматривается аналогичное получение инвестиционной визы и налогового резидентства страны в обмен на инвестиции. Солидный, а главное, успешный опыт вышеназванных стран свидетельствует о правильности выбора данного направления по привлечению иностранных инвестиций.

При этом нужно ясно осознавать, что в современном мире функционируют около 100 крупных финансовых центров. И для того чтобы потенциальные инвесторы обратили внимание на Казахстан, нам необходимо создать более привлекательные условия для них.

Обеспечение правом получения въездной визы Республики Казахстан, предоставление налоговых преференций в совокупности с гарантиями сохранности инвестиций, обеспеченных английским правом, которые действуют на территории МФЦА, должны привлечь зарубежных инвесторов.

Кроме прямых инвестиций, данные поправки обеспечат дополнительные поступления в бюджет Казахстана в виде обязательного платежа в бюджет и налогов на доходы, возникшие внутри страны.

С учетом этого считаю, что данные поправки необходимо принять, поддерживаю и призываю коллег поддержать рассматриваемый проект данного закона.

Спасибо за внимание.

ТӨРАҒА. Рақмет, Ерболат Рахметұлы.

Осымен талқылау аяқталды. Енді заң жобасы бойынша шешім қабылдайық. «Қазақстан Республикасының кейбір конституциялық заңдарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының жобасын қабылдау жөніндегі бас комитеттің ұсынысын және осы мәселе бойынша Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «жақтағандар» – 47, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. «Қазақстан Республикасының кейбір конституциялық заңдарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңы қабылданды.

Шақырылған азаматтарға рақмет, аман-сау болыңыздар. Келе жатқа жаңа жыл құтты болсын. Аманшылық тілейміз.

Құрметті депутаттар, келесі мәселе Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне

қылмыстық, қылмыстық-процестік заңнаманы жетілдіру және жеке адам құқықтарының қорғалуын күшейту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде. Заң жобасы бірінші оқылымда қаралады.

Баяндама жасау үшін сөз Бас Прокурордың орынбасары Марат Мұратұлы Ахметжановқа беріледі.

АХМЕТЖАНОВ М.М. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар! Егемендік алғалы ұлттық заңнаманың негізгі салалары, оның ішінде қылмыстық құқық жаңарды.

Елбасының тапсырмасымен 2014 жылы Қылмыстық, Қылмыстық-процестік кодекстер қабылданды. Өткен бес жылда ірі өзгерістер болды, жалпы қылмыстық сала қос векторлық бағытта дамып келеді.

Қоғамға қауіпті аз қылмыстар бойынша жауаптылық жұмсарып, экономикалық қылмыстар ізгіленді, ал ауыр қылмыстарға жаза күшейді.

Қабылданған шаралар қылмыстық ахуалды нашарлатқан жоқ, керісінше олардың саны азайып келеді. Өткен жылға қарағанда биыл қылмыс 17 пайызға кеміді. Қылмыстың көлемін көрсететін басты көрсеткіш – ол адам өлтіру. Оның деңгейі 11 пайызға азайып отыр, ал соңғы 20 жылда үш есеге кеміді. Бірақта әрбір қылмыс азаматтардың ең қасиетті құқықтарына қол сұғу деген сөз. Сондықтан Президент Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев өз Жолдауында қылмысқа қарсы күресті күшейтуді тапсырды, әсіресе зорлау, педофилия, мал ұрлығы, браконьерлік, есірткі тарату, мас күйде көлік айдауға жазаны қатайту жөнінде. Заң жобасы Мемлекет басшысының осы тапсырмаларын орындауға арналған.

Алдымен «Мал ұрлығы» деген жеке бап енгізілмек. Бұл қылмыс үшін басқа ұрлық түрлеріне қарағанда жаза қатал болмақ. Жалпы бұл норманың маңызы зор, төрт түлікке қол сұғу ауыл адамын күнкөріс көзінен айырумен бірдей. Осыған тосқауыл керек.

Қазір мал ұрлау кәсіпке айналған. Оны көбіне топ болып, алдын ала сөз байласып, қора-жайға бұзып кіріп жасайды. Ондай ұрлықта ұйымдастырушы, қасапшы, тасымал жолдары, жалған құжат жасайтындар, базарда алып сататындары бар. Өкінішке қарай, бұл қылмысқа қамқоршылық жасайтын чиновниктер мен құқық қорғау органдары да бар. Осының бәрі жүйелі жолға қойылған қылмыс болып кетті.

Енді бұл санатта теріс қылық пен орташа ауыр қылмыс деген болмайды. Заң жобасында жай құрам бойынша: қомақты айыппұл, бес жылға дейін бас бостандығынан айыру; егер адамдар тобымен, алдын ала сөз байланысумен ірі мөлшерде болса жеті жылға дейін бас бостандығынан айыру; бірнеше рет немесе мал қораға, қашарға, қоймаға кірумен жасалса он жыл; аса ірі көлемде және қылмыстық топ болып жатса 12 жылға дейін бас бостандығынан айыру көзделіп отыр.

Есірткіні насихаттау мен заңсыз жарнамалау үшін жаңа бап енгізілмек. Бұл мәселе елді қатты алаңдатады. Ғимараттар, үйлер мен жатақханалар сыртында еш қорықпастан ашық түрде есірткі жарнамасы жазулы тұрады, себебі ол үшін бүгін жаза жоқ. Енді олай болмайды. Есірткіні насихаттау және заңсыз жарнамалау үшін қылмыстық жауапқа тартамыз, жазасы ауыр. Айыппұл, түзету жұмыстары, қоғамдық жұмыс деген болмайды, тек бас бостандығынан алты жылға дейін айыру көзделіп отыр.

Заңсыз есірткі айналымы үшін жаза қатайды. Енді есірткіні интернет арқылы, қоғамдық жерлерде, түнгі клубта, кафеде, паркте тарату үшін жаңа құрам қарастырып отырмыз, 15 жылға дейін бас бостандығынан айыру болады. Ал кәмелетке толмаған балаға осы жолдармен таратса өмір бойына бас бостандығынан айырамыз.

Жыныстық қылмыстарға келсек, зорлау мен сексуалдық сипаттағы зорлық-зомбылық әрекеттер үшін жаза қатайды. Жәбірленушіге күш қолданып немесе оның дәрменсіз күйін пайдаланып зорлау ауыр қылмыс санатына жатады, демек татуласу деген болмайды.

Жас баланы зорлау мен сексуалдық сипаттағы әрекеттер үшін тек қана 20 жыл немесе өмір бойы бас бостандығынан айыру болады.

Бала зорлау бойынша дәлелдерді бұрмалағаны, жасырғаны, ондай фактілер туралы хабарламағаны үшін жауаптылық күшеймек. Бұл ауыр қылмыстар санатына жататын болады, алты жылға дейін бас бостандығынан айыру көзделіп отыр.

Келесі маңызды мәселе – жануарлар әлеміне қарсы қылмыстар. Бұл мәселеге біздің Президентіміз ерекше көңіл бөліп отыр. Қазір заңсыз аңшылық, балық, су жануарларын аулау, өсімдіктерге қатысты әрекеттер теріс қылықтар санатында. Енді олар қылмыстар санатына көшеді, жаза мөлшері де күшейтіледі, 10 миллион теңгедей қомақты айыппұл, 4 жыл бас бостандығынан айыру көзделіп отыр. Ал егер бұл қылмыстар қорықта жасалса: сирек кездесетін Қызыл кітапқа енген аңдар, қызыл балық ауласа 6 жылға дейін; аса ірі көлемде немесе қылмыстық топ болса 10 жылға дейін бас бостандығынан айыру бекітіліп отыр. Осындай қылмыстық жолмен тапқан мүлкі, қылмыс құралдары, көлігі, қайықтары, мылтығы түгел тәркілеуге жатады.

Жануарлар дүниесін қорғау жөніндегі мемлекеттік инспектор мен егерге күш қолдану, өміріне қол сұғу үшін жауаптылық енгізілмек.

Қоғамды мазалап жүрген мәселенің бірі – мас күйде көлік айдау. Көп жағдайда жол апатын жасайтын да осылар. Өкінішке қарай, адам өліміне де әкеліп жатқан фактілер көп. Бұл жәбірленушінің жақындары үшін орасан зор трагедия.

Осы мәселе бойынша Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Алматыдағы жиналасында: «нужно нарушителей сажать в тюрьмы, наказывать большими штрафами, пожизненно лишать прав» деп бекер айтқан жоқ. Қазір мас болсын, сау болсын, көлік айдап жол апатын жасаса, жазасы бірдей.

Сол себептен Қылмыстық кодекске «Мас күйінде көлік айдап, жол ережесін бұзу» деген жаңа бап енгізіп отырмыз. Бұл баптың жазасы ауыр, 10 жылға дейін бас бостандығынан айыру және өмір бойы көлік жүргізуге тыйым салу болып табылады.

Азаматтардың құқығын қорғауды нығайту мақсатында бірқатар түзетулер енгізбекпіз. Қылмыстық орбитаға заңсыз тартқаны үшін құқық қорғау қызметкерлерінің жауаптылығын күшейтпекпіз. Мысалы, кінәсіз адамды қылмысқа жауапқа тарту – 7 жылға дейін бас бостандығынан айырылады, паракорлықты арандату – 8 жылға дейін бас бостандығынан айырылады, ал заңсыз ұстап алу, күзетпен қамауға алу немесе күзетпен ұстау – 10 жылға дейін бас бостандығынан айыру көзделіп отыр.

Сыбайлас жемқорлықпен айыпталған адамды шынайы өкінуге байланысты тергеу кезінде жауаптылықтан босатуға тыйым салады. Өздеріңіз білесіздер, қазір керекті

показаниені беріп, сосын тергеу барысында қылмыстық жауапкершіліктен босап, басқалар сотталып жатыр. Сондықтан енді оған тыйым саламыз, оны сот қана шешеді.

Алқабилер қарайтын істер саны көбеймек. Қылмыстың жазасын орындау жүйесін жетілдіру туралы да өзгерістер бар. Жобада жоғарыда айтылғаннан басқа 14 заңға түзету енгізіп отырмыз.

«Неке және отбасы туралы» кодекске жетім балаларды өз азаматтарымыздың отбасына орналастыру, психологиялық, консультативтік көмек беретін ұйымдардың қызметі туралы өзгерістер енгізбекпіз.

Шетел азаматтарын тіркеу тәртібі жөніндегі біраз өзгерістер бар, бес тәулік ішінде міндетті түрде тіркеу енді болмайды. Заң жобасына тағы басқа да өзгерістер көзделіп отыр.

Қолдауларыңызды сұраймыз. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Марат Мұратұлына сұрақтарыңыз бар ма? Сенатор Жүсіп.

ЖҮСІП Н.Б. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Құрметті Марат Мұратұлы, қылмыстық жауаптылықтан және жазадан босату (65-бап), яғни шынайы өкінуіне байланысты қылмыстық жауаптылықтан босату мәселесіне сіз тыйым саламыз деп отырсыз. Біздің қазақ алдына келсе, атаңның құнын кеш деген ғой, азамат өзінің жасаған қылмысына, теріс әрекетіне айыпты болған жағдайда жасаған ісіне шынайы өкінетін болса, айыбын мойнына алса, әрине, қылмыстық жауапкершіліктен босатылғаны дұрыс та шығар. Бірақ осы жерге келген кезде таяқтың екі ұшы бар. Осы бап арқылы талай азаматтың басы шырғалаңға тап болып, түрмеге тоғытылып жатқаны да жасырын емес. Мысалы, басқаға көрсету арқылы жазадан құтылатындар да бар, өз басын арашалап қалу үшін жаны қысылған кезде адам не нәрсеге бармайды. Осыған байланысты мына аталған баптың «қылмыстық құқық бұзушылықты ашуға, тергеп-тексеруге ықпал еткені» деген тұсы талай азаматтың тағдырын өзгертіп жібергенін де көріп отырмыз.

Кезінде кеңестік тоталитарлық кезеңде осындай көрсетулерден 25 мың қазақтың басы оққа байланған. Енді осы 65-баптың астарында адам тағдыры тұрғандай болып көрінеді маған. Адам құқықтарын қорғауды күшейту керек деп отырмыз бүгін, осы бапты жалпы алып тастауға қатысты не айтасыз? Сіздің ойыңыз, көзқарасыңыз қандай? Рақмет.

АХМЕТЖАНОВ М.М. 65-бапты жалпы алып тастауға ма, әлде осы бүгінгі қаралып жатқан мәселе бойынша ма? Бүгінгі қаралып жатқан мәселенің ерекшелігін өздеріңіз білесіздер, бұл тек қана сыбайлас жемқорлыққа байланысты мәселе. Мысалы, ұйымдасқан топ қылмыстары бойынша істер тергеліп жатқан кезде біреулері біреуге жауап беріп, өзінің жазасын жеңілдетіп, алғанын мойындап жатса, сол кезде тергеушінің оны жазадан босатуға толық мүмкіндігі бар.

Қазақта айран ішкен құтылады, шелек жалаған тұтылады деген мақал бар ғой, ол жерде өздері белсенді қылмысқа қатысқан азаматтар. Біз бүгін тергеу барысында тыйым салып, сотта ол тергеуге қалай көмектесті, оның рөлі қандай, қылмысты ашуына қандай себеп жасады, соның бәрін қорытындылай отырып, жаза сол сотта қарастырылады.

Өкінішке қарай, 2017 жылдан бастап осы бапты пайдаланып 654 адам қылмыстан босап отыр. Біз бұл нақты сот барысында тергеліп, сотта жан-жақты толық қаралып, сонда ғана шешіледі деп ойлаймыз.

Жаңағы сіз айтқан 65-бап бойынша өзгерістер бар. Біз бірінші мүмкіндік беріп отырмыз, егер ауыр емес, орта дәрежедегі қылмыстар, байқамай жасаған қылмыстар болса, ол жерге 65-бапты қолдануға толық мүмкіндігі бар. Бірақ екінші рет жасап отырса, ол қандай қылмыс жасаса да осы бапты қолдануға біз тыйым саламыз. Қазір практика көрсетіп жатыр, өкінішке қарай, қазіргі таңда қайта-қайта қылмыс жасап, татуласып, орнын толтырып, қылмыстық жауапкершіліктен құтылып жатқан азаматтар көп. Сондықтан біз осыған тосқауыл қойып, мұны кәсіп қылып жасаған ұрыларға қатысты, қылмыскерлерге қатысты бап деп есептейміз.

ТӨРАҒА. Сөз Мамытбеков Еділ Құламқадырұлына беріледі.

МАМЫТБЕКОВ Е.Қ. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Уважаемый Марат Муратович, конечно, законопроект нужный, важный, он разработан по поручению Президента Республики Казахстан. В целом я его поддерживаю, но у меня есть вопросы.

В законопроекте предусмотрено наказание, например, за конокрадство, которое соизмеримо с особо тяжкими преступлениями. К сожалению, воровство как было, так и будет. Однако народ вряд ли будет читать нормы закона по ужесточению наказания.

Предусматриваются ли мероприятия по разъяснению норм данного законопроекта среди населения, особенно в сельской местности, где часто происходит воровство крупного рогатого скота? Если да, то как будет организована данная работа, как будут задействованы участковые, сотрудники правоохранительных органов, будет ли использован весь спектр средств массовой информации для проведения такой разъяснительной работы? Спасибо.

АХМЕТЖАНОВ М.М. Рақмет сұрағыңызға. Бұл өте күрделі, маңызды сұрақ, өйткені мал қазақ халқының құндылықтарының бірі болып есептеледі, бұл тірлік көзі. Сондықтан ондай үгіттеу жұмыстарын жүргіземіз, қазір де жүріп жатыр.

Бұл бірден қолданып жатқан норма емес. Это мы не сегодня придумали, это неоднократно в течение последних дней обсуждалось, и в стенах Парламента, Сената проводились круглые столы, и при поездках в регионы вам тоже народ жаловался, что это стало уже промыслом. Это не просто скотокрадство, а здесь задействована масса людей, кто-то крышует, кто-то продает, кто-то делает фиктивные... То есть это стало системным промысловым преступлением.

Это все исходит из требований общества и народа, они просят оградить их. Эти нормы касаются именно тех, кто этим преступлением занимается в виде промысла. Как вы знаете, сегодня применяется статья 65, это прекращение в связи с заглаживанием причиненного вреда, то есть вместо ворованного скота приводят другой, получают прощение, освобождаются от уголовной ответственности.

Теперь здесь предусмотрено, что если с проникновением, в особо крупных размерах, совершено преступной группой, то это действие относится к разряду тяжких преступлений, примирения не предусмотрено. То есть это коснется именно тех, кто встал умышленно на этот путь.

У нас первая часть остается. Мы сегодня говорим, если преступление небольшой тяжести, совершено впервые, то примирение возможно, но на повторное примирение ставим запрет. Поэтому здесь эти нормы вышли не из пустого места, а это наша реакция на реальное сегодняшнее состояние в этом виде преступления.

ТӨРАҒА. В любом случае пострадавшему будет возмещен ущерб?

АХМЕТЖАНОВ М.М. Обязательно. Смягчающие и отягчающие обстоятельства никто не убрал. Значит, возмещение причиненного ущерба будет являться смягчающим обстоятельством, когда будет возможно применение статьи 55, то есть смягчающие обстоятельства не выше определенной меры наказания.

Кроме того, это позволит ему завтра с заменой меры наказания выйти на условно-досрочное освобождение. То есть мы их стимулируем, что при выполнении своих обязательств и государство будет положительно относиться.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Басқа сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жок.

ТӨРАҒА. Слово для содоклада предоставляется председателю Комитета по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам Волкову Владимиру Васильевичу.

ВОЛКОВ В.В. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! Основные направления развития правоохранительной и судебной систем, а также правозащитных институтов определены в Концепции правовой политики Республики Казахстан на период с 2010 до 2020 года.

Концепция послужила отправной точкой кардинальных реформ в правоохранительной системе государства. Основные тенденции в этой сфере, обозначенные в посланиях и поручениях Первого Президента – Елбасы и Президента страны, реализуются в законах.

Одним из таких наглядных примеров является обсуждаемый сегодня проект закона, разработанный в целях дальнейшего совершенствования действующего уголовного и уголовно-процессуального законодательства, а также реализации поручений Президента Республики Казахстан по отдельным составам преступления.

Предусматривается внесение изменений и дополнений в 5 кодексов и 15 законов, среди них Уголовный кодекс, Уголовно-процессуальный кодекс и Закон Республики

Казахстан «Об оперативно-розыскной деятельности», по следующим основным направлениям:

усиление ответственности за все составы изнасилования и насильственных действий сексуального характера, за фальсификацию доказательств по фактам полового насилия над детьми, а также за укрывательство и недонесение о них;

усиление ответственности за кражу, грабеж и разбой, совершенные с проникновением в помещение, хранилище либо транспортное средство;

введение ответственности за использование электронных информационных ресурсов для незаконного оборота наркотических средств;

введение отдельного состава по скотокрадству;

перевод незаконной охоты из уголовного проступка в преступление средней тяжести;

усиление ответственности за отягчающие составы браконьерства и за применение насилия, а также посягательство на жизнь государственного инспектора по охране животного мира.

Вместе с тем предлагаются поправки в части дальнейшей гуманизации и снижения репрессивности, в частности по назначению конфискации имущества и при назначении условного наказания, а также по снижению размера залога при освобождении от наказания в связи с поручительством.

Также предлагаются поправки в уголовно-исполнительное законодательство, направленные на дальнейшую гуманизацию системы исполнения наказаний.

Законопроектом предусматриваются поправки, которые направлены на усиление «нулевой терпимости», а также устранение пробелов, коллизий и разночтения при применении норм уголовного и уголовно-процессуального законодательства на практике.

Кроме того, вносятся поправки в Кодекс Республики Казахстан «О браке (супружестве) и семье», регламентирующие деятельность организаций по оказанию содействия в устройстве детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей, в семьи граждан Республики Казахстан, порядок их аккредитации, основания отказа в аккредитации, права и обязанности данных организаций.

Замечаний и предложений по концепции законопроекта от постоянных комитетов Сената не поступило.

С учетом изложенного Комитет по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам, руководствуясь пунктом 58 Регламента Сената, рекомендует одобрить в первом чтении проект Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам совершенствования уголовного, уголовно-процессуального законодательства и усиления защиты прав личности».

Спасибо за внимание.

ТӨРАҒА. Спасибо.

Будут ли вопросы к Владимиру Васильевичу?

ОРНЫНАН. Нет.

ТӨРАҒА. Онда талқылауға көшеміз. Сенатор Еңсегенов.

ЕҢСЕГЕНОВ С.Қ. Қадірлі әріптестер! Адам, оның өмірі, құқықтары мен бостандықтары мемлекеттің ең қымбат қазынасы екендігі Қазақстан Республикасы Конституциясының 1-бабында бекітілген.

Осы аса зор мәнге ие конституциялық норманы іске асыруға байланысты заңнамалық база толықтай жасақталып, жұмыс істеуде. Дегенмен заман ағымы, уақыт талабы қолданыстағы заңнамаға тиісті өзгерістер мен толықтырулар енгізуді қажет етуде.

Бүгін біз қарап, талқылауға түсіп отырған заң жобасы қоғамда қалыптасқан жағдайды ескере отырып, қылмыстық және адам құқықтарын қорғауға қатысты заңнамаларды жетілдіруге бағытталған.

Қазақстан Республикасы Үкіметі бастамашыл болған заң жобасы Парламент Мәжілісінде қарау барысында айтарлықтай өзгерістерге ұшыраған. Заң жобасының алғашқы нұсқадағы өзгерістер мен толықтырулар енгізуді көздейтін 11 заңнамалық актілер тізбесі тағы да қосымша 9 заңнамамен толықтырылған. Олардың арасында «Неке және отбасы туралы» Қазақстан Республикасы кодексі бала асырап алу жөніндегі агенттіктер, жетім, ата-аналарының қамқорлығынсыз қалған балаларды Қазақстан Республикасы азаматтарының отбасыларына орналастыруға жәрдем көрсету жөніндегі ұйымдар қызметін реттеу, бала асырап алушы Қазақстан азаматтарының арнайы даярлық алу мәселесіне қатысты нормалармен толыққан.

Сонымен бірге «Шетелдіктердің құқықтық жағдайы туралы», «Есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар және олардың заңсыз айналуы мен пайдаланылуына қарсы іс-қимыл шаралары туралы», «Алқабилер туралы», «Халықтың көші-қоны туралы», «Құқық қорғау қызметі туралы» сияқты заңдарға өзгерістер мен толықтырулар енгізілген.

Заң жобасының мақсаты туралы Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының орынбасары Марат Мұратұлы Ахметжанов және қосымша баяндамашы сенатор Волков Владимир Васильевич жан-жақты айтып, түсінік берді.

Сенаторлар тарапынан қойылған сұрақтарға да толық жауап алынды деп ойлаймын.

Заң жобасының өзектілігі мен қажеттілігі талас тудырмайды.

Адам құқықтары мен бостандықтарына, меншік құқына мемлекет кепілдік береді, ешкімді азаптауға, зорлық-зомбылық жасауға жол берілмейді. Ал бұндай жағдай орын алатын болса, ондай әрекет жасаған адамға қатаң жауапкершілік жүктелуі тиіс.

Заң жобасы осы талапқа сай келеді.

Соның ішінде азаматтардың меншік құқын қорғауға қатысты маңызды норма енгізілген.

Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі жаңа 181-1-баппен толықтырылған. Жаңадан енгізіліп отырған бап мал ұрлығына қатысты. Бұл халықтың әбден діңкесін құртып, шегіне жеткен мал ұрлығын ауыздықтау жөніндегі жанайқайының, көптен күткен үмітінің ақталуы деуге болады.

Халықтың, әсіресе ауыл тұрғындарының әрбір кездесуде қоятын осы сұрақтарын сенаторлар да көтеріп, Үкімет назарына жеткізіп отырды. Осы бір өткір әлеуметтік-экономикалық ахуалға байланысты мен 2018 жылғы 15 ақпанда өткен Сенат отырысында Үкіметке депутаттық сұрау жолдап, мал ұрлығы үшін қылмыстық жауапкершілікті күшейту туралы жазғанмын.

Сонымен бірге Үкіметке мал ұрлығына қатысты қылмысты өз алдына бөлек бап ретінде шығаруды ұсынған едім. Мұндай тәжірибе іргелес жатқан Қырғыз мемлекетінде бар.

Аталған депутаттық сұрауға сенаторлар Еламанов, Көбенов, Мұсаханов қолдап қол қойған.

Осы сұрақ бойынша Ішкі істер министрлігінде, Бас прокуратурада бірнеше рет болып, Марат Мұратұлы өзіңізбен де осы мәселе жөнінде бірнеше рет пікірлескен едік.

Бірақ бүгін заңға енгізілген осы норманың дұрыс екендігінде күмән болмауы тиіс, себебі ауыл, әсіресе шалғайда орналасқан елді мекендер тұрғындары үшін мал дәулет пен байлық емес, ол ең алдымен өмір сүрудің, күнкөрістің, тіршілік жасаудың жалғыз көзі. Бұл бүгінгі күннің ақиқаты. Сондықтан түйе, жылқы, сиыр сияқты іріқара малын айтпағанның өзінде, бір-екі бас қойының қолды болуы ауыл адамдары үшін үлкен материалдық шығын және зор психологиялық салмақ.

Мал ұрлығы мал шаруашылығын дамыту жөніндегі мемлекеттік саясаттың толық жүруіне зиян келтіретін қасақана әрекет. Осы тұрғыдан алғанда мал ұрлығы қоғамдық қауіптілігі жоғары қылмыс.

Үкіметке, Бас прокуратура мен Ішкі істер министрлігіне халық атынан, әріптестерімнің және өз атымнан ризашылығымды білдіремін.

Сонымен бірге, құрметті әріптестер, қылмысты жасаған адамдардың, құқық бұзушылық жасаған адамдардың әрекетіне баға беріп, олардың жауапкершілігін күшейту мәселесі төңірегінде біз бұдан бұрын да бірнеше заң қабылдаған едік. Оның ішінде бүгінгі заң жобасына арқау болып отырған жолда жүру ережесін бұзуға қатысты нормалар болған. Бірақ сол заңдардың, сол нормалардың тұрақтылығын біз қамтамасыз ете алмай отырмыз.

Әкімшілік құқық бұзушылық кодексіне енгізілген нормаларды біз 1-1,5 жылдан кейін әртүрлі себептерге байланысты қайтадан өзгертіп жеңілдеттік. Сондықтан бүгінгі қаралып отырған заң жобасы қабылданған жағдайда Үкіметтің осы қабылданған заңдардың тұрақтылығын қамтамасыз етуін ұсынғым келеді.

Сөзімді қорытындылай келе мен «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қылмыстық, қылмыстық-процестік заңнаманы жетілдіру және жеке адам құқықтарының қорғалуын күшейту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын тұжырымдамалық тұрғыдан қолдаймын.

Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің заң жобасын бірінші оқылымда мақұлдау туралы ұсынысына қосыламын.

Құрметті әріптестер, сіздердің де заң жобасын қолдауларыңызды сұраймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Сәрсенбай Құрманұлы.
Сөз Айгүл Жарылқасынқызы Қапбароваға беріледі.

ҚАПБАРОВА А.Ж. Рақмет, құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы.

Құрметті әріптестер мен шақырылғандар! Осы талқыға түскен заң жобасын тұжырымдамалық негізде қолдаймын. Заң жобасында басқа да заң нормаларымен қатар жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды Қазақстан Республикасы азаматтарының отбасыларына орналастыру кезінде қосымша механизм енгізу нормалары ұсынылған.

Ұсынылып отырған жобалар жетім балаларды құқықтық және әлеуметтік қорғауды нығайтуды көздегені, ізгі ниеттен туындағаны түсінікті. Азаматтық қоғамның әлеуметтік жауапкершілігі артып келе жатқаны, әрине, қуантады. Сонымен қатар көптеген жылдар бойы уәкілетті орган тарапы қазақстандықтардың бала асырап алу жолдарын жетілдіруді өз деңгейінде қолға алмағаны алаңдаушылық туғызып келді.

Заң жобасын қарау кезінде енгізілген түзетулер бойынша уәкілетті органның келтірген кейбір дәлелдерінің жеткіліксіздігі мен нақты ұстанымның болмауы біршама күдік ұялатып, Әлеуметтік-мәдени даму және ғылым комитетінде жіті зерделеніп, қызу талқылауға түскенін атап өткім келеді, себебі бала мәселесі байыппен қарауды талап етеді.

Осыған орай заң жобасын ұсынушы бастамашы топтан қосымша мәліметтер алынып, әр нормалар бойынша жеке түсіндірмелерден кейін күдік біршама сейілді.

Тұтастай алғанда бұл мәселеге қатысты қоғамда да әртүрлі пікірлер туындауда, себебі бала тағдыры, оның ішінде жетім балалар тағдыры ешкімді де бейжай қалдырмайды.

Тәуелсіз дамыған мемлекетте жетімдер үйінің болуы – қасірет. Балалардың бақытты шаңырақта тәрбиеленуін, әрине, біз қалаймыз.

Сонымен қатар заң жобасына сәйкес аккредитациядан өткен, бала асырап алуға жәрдемдесетін ұйымдар баланың тағдырына асқан жауапкершілікпен қараса дейміз.

Осыған байланысты осы түзетулердің іске асырылуын жүзеге асыратын уәкілетті орган құқықтық қолданбалы тәжірибеде талдау жүргізіп, әрбір асыранды баланың кейінгі тағдырына алаңдаушылық танытып, мемлекеттік бақылауды күшейтуді сұраймыз.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Айгүл Жарылқасынқызы.
Басқа сөйлейтіндер жоқ. Талқылау аяқталды.

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қылмыстық, қылмыстық-процестік заңнаманы жетілдіру және жеке адам құқықтарының қорғалуын күшейту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын бірінші оқылымда мақұлдау туралы қаулының жобасы сіздерде бар, дауыс беріңіздер. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «дауыс бермегендер» – 1, «жақтағандар» – 46, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Қаулы қабылданды.

Бас комитетке заң жобасын екінші оқылымға әзірлеу тапсырылады.

Пожалуйста, Владимир Васильевич, Вам слово.

ВОЛКОВ В.В. Спасибо.

Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! Вношу предложение о включении в повестку сегодняшнего заседания Сената рассмотрение проекта Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам совершенствования уголовного, уголовно-процессуального законодательства и усиления защиты прав личности» во втором чтении. Спасибо.

ТӨРАҒА. Бұл ұсынысты дауысқа қоямын. Дауыс беріңіздер. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «дауыс бермегендер» – 1, «жақтағандар» – 46, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Шешім қабылданды, заң жобасы бүгін екінші оқылымда қаралатын болады.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіндегі келесі Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы мен «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне педагог мәртебесі, оқушы мен мұғалімге жүктемені төмендету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы педагог мәртебесі, оқушы мен мұғалімге жүктемені төмендету мәселелеріне арналған. Сондықтан бұл заң жобалары бойынша баяндамаларды бірге тыңдау ұсынылады. Келісесіздер ме?

ОРНЫНАН. Келісеміз.

ТӨРАҒА. Қарсылық жоқ. Бұл мәселелер бойынша баяндама жасау үшін сөз Білім және ғылым министрі Асхат Қанатұлы Аймағамбетовке беріледі.

АЙМАҒАМБЕТОВ А.Қ. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар! Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев тәуелсіздік алған жылдардан бастап білім, ғылым саласына әркез ерекше көңіл бөліп, әрқашанда қолдауда. Соның айқын дәлелі – 2018 жылғы 5 қазандағы Жолдауында Үкіметке педагог мәртебесі туралы арнайы заң жобасын әзірлеуді тапсырған болатын. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев арнайы Тамыз кеңесінде келіп, осы заңға ерекше көңіл аударып, ұстаздардың жалақысын төрт жылда екі есеге өсіру бойынша тапсырма беріп, жалпы осы заң жобасы бойынша тағы да бірқатар тапсырма берген болатын.

Осы ретте заң жобасын Үкімет дайындады. Елбасының, Мемлекет басшысының берген барлық тапсырмалары қамтылды.

«Педагог мәртебесі туралы» Заң жобасы 21 баптан тұрады. 0,5 миллионнан астам ұстаздың жұмысына қатысты жалпы заң жобасы төрт бағытты қамтиды.

Бірінші – ұстаздардың құқықтарын кеңейту және өзіне тән емес жұмыстардан босату, олардың жүктемесін азайту.

Екінші – мұғалімнің қызметіне қойылатын талаптарды күшейту.

Үшінші – материалдық емес стимул тетіктері.

Төртінші – материалды ынталандыру мәселелері.

Бірінші мәселеге қатысты жалпы жаңа заң жобасында педагогтердің құқықтары бойынша бірнеше норма қарастырылған. Олардың барлығы мұғалімнің жеке дамуына және оқу процесін жетілдіруге мүмкіндік береді. Мұғалімдерді артық жұмысқа, өзінің функциясына кірмейтін жұмысқа тартуға, шамадан тыс есеп беруге, қағазбастылыққа, негізсіз тексерулер жүргізуге тыйым салу арқылы жүктемені азайту бойынша жеке нормалар көзделген.

Біз биылғы жылы халықаралық TALIS зерттеуінің қорытындыларын алдық. Сол қорытындыларға сүйенетін болсақ, мысалы, біздің Қазақстан осы жүктемені есептеу бойынша 48,8 сағат ОЭСР мемлекеттерінде 36-38 сағат. Сонымен салыстырғанда өздеріңіз көріп отырсыздар, біздің мемлекетте ең үлкен жүктеменің бірі біздің ұстаздарға тиесілі. Сондықтан бұл мәселе өте маңызды болып тұр. Соның ішінде 48,8 сағаттың ішінде нақты аудиторияда берілетін сағатқа сәйкес жүктеме бізде 15 сағат болса, ОЭСР мемлекеттерінде 20 сағат. Бұл деген шын мәнінде ең басты жүктеме. Ең бастысы осы сабақ беру мәселесіне ғана қатысты емес, өзіне тән емес функцияларға қатысты болып отырғанын тағы бір мәрте көрсетіп отыр. Сондықтан да бұл тарапта осы норманың жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін нақты санкциялар да қарастырылды.

Екінші. Педагог мәртебесін арттыру, оның қызметіне қойылатын талаптарды күшейтуді қажет етеді. Осы орайда заң жобасын сәйкес педагогикалық жұмысқа жіберілмейтін себептер де кеңейтілді. Атап айтқанда, психикалық және мінез-құлқында ауытқуы бар, дәрігердің бақылауында тұрған қабілеті шектеулі адамдар үшін педагогикалық қызметпен айналысуға тыйым салынады.

Бұдан бөлек мұғалімдердің этика мәселелеріне де көңіл аударылуда. Әр білім беру мекемесінде әдеп бойынша кеңестер институты енгізіліп, жұмыс істейтін болады.

Үшінші. Материалды емес ынталандыру тетіктері. Сондай-ақ осы бағыт бойынша мұғалімдердің балаларына балабақшадан бірінші кезекте орын беру нормасы қарастырылып отыр.

Барлық педагог қызметкерлер алдағы уақытта 56 күндік демалысқа шыға бастайды. Өздеріңіз білесіздер, бұның алдында бізде 100 мыңға жуық әріптесіміздің еңбек демалысы 42 күн болған. Қазір оның бәрі теңестіріліп, енді осы қосымша 110 мың адам 56 күн еңбек демалысына шығатындай мүмкіндік алатын болады.

Бұған қоса «Қазақстанның еңбек сіңірген ұстазы» мемлекеттік марапаты сияқты бірқатар материалды емес стимулдар да көзделген.

Сондай-ақ ауылдық жерлерде жұмыс істейтін педагогтерге жер учаскелерін алу үшін басымдылық берілмек және де білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін ер азаматтарды әскери қызметке шақыруды кейінге қалдыру нормасы да қарастырылған.

Өздеріңіз білесіздер, бұның алдында тек қана ауылдық жерлерге қатысты болса, қазіргі уақытта бұл норма кеңейтіліп отыр.

Жалпы бұдан бөлек жергілікті атқарушы органдар өз тараптарынан қосымша ынталандыру шараларын, марапаттарды енгізе алады. Осындай ұсыныстар біздің жергілікті атқарушы органдарға көп түскен болатын. Осы норма да қазіргі уақытта енгізіліп отыр.

Төртінші. Материалдық ынталандыру. Мемлекет басшысының Тамыз конференциясында берген тапсырмасының аясында төрт жыл ішінде мұғалімдердің жалақысы екі есе артатын болады. Ол дегеніміз осы алдымыздағы қаңтар айынан бастап педагогтердің жалақысы 25 пайызға өседі деген сөз.

Жалпы депутаттардың қолдауымен осы бекітілген бюджетте тиісті қаражат қарастырылған. Біз осы жұмысқа қаңтар айынан бастап көшуге дайынбыз.

Жуырда өткен TALIS зерттеуі бойынша үлкен жүктеме бар, сондықтан осы тұста тағы да бір мәселе – педагог қауымы үшін өте маңызды және аса ерекше күткен норма – жүктемені азайту. Сондықтан оқу жүктемесін 18 сағаттан 16 сағатқа азайту көзделген. Бұл нақты біздің мектепте істейтін мұғалімдердің жүктемесі азаяды дегенді білдіреді. Нәтижесінде әріптестеріміздің шығармашылықпен айналысуы үшін бос уақыты артады деп сенеміз.

Негізгі материалдық ынталандыруларға сынып жетекшілігі мен дәптерлерді тексергені үшін екі есе мөлшерде қосымша ақылар жатады. Бұл норма еліміз бойынша 182 мың сынып жетекшісіне және дәптерді тексеруге үстемақы алатын 165 мың мұғалімге қатысты.

Тәлімгерлік үшін бір базалық жалақы (17,5 мың теңге) әр сайын алатындай мүмкіндік берілетін болады. Жалпы бұл біздің еліміз бойынша 15 мың мұғалімге қатысты болады деп ойлаймыз. Өздеріңіз білесіздер, жыл сайын бізде 10 мыңнан 15 мыңға дейін жаңа мұғалім мектепке келеді. Мектепке келгеннен кейін оларға тәлімгер бекіту деген өте маңызды. Біз қазір көріп отырмыз, көп мұғалім мектепке келген ең алғашқы жылы қайтадан басқа мамандықты таңдап кетіп қалып жатыр. Сондықтан ең мықты, ең тәжірибелі, білімді, білікті ұстаздарды бекіту, тек қана жай қағаз жүзінде бекітіп қоймай, оларға тиісті индивидуалды траекториясын анықтап, ай сайын тиісті 17 мың теңге төлеп отырсақ, әрине, бұл жұмыс жанданатын болады.

Сонымен бірге магистр атағы бар ұстаздар саны бойынша жаңағы халықаралық зерттеулерді қарайтын болсақ, Қазақстан ең соңғы орындарды алып отыр. Бізде тек 7 мыңға жуық магистр мектептерде жұмыс істейді. Біз бұл мәселені ынталандыруымыз керек. Сондықтан тағы бір өте маңызды мәселе – магистр атағы бар әріптестерімізге 10 айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде қосымша ақы көзделеді. Бұл әр ай сайын магистр атағы бар біздің әріптестеріміз 25 мың теңге үстемақыны жалақысына қосып алады деген сөзді білдіреді.

Педагогикалық шеберлігі үшін барлық педагогтерге 30 пайыз бен 50 пайыз арасындағы қосымша ақы қарастырылған.

Тағы бір маңызды мәселе, біраз жылдар бойы біздің колледждердің мұғалімдері, қосымша білім беру мекемелерінің мұғалімдері, балабақшалардың мұғалімдері, ұстаздары осы өздерінің шеберлігі үшін, категориясы үшін алатын қосымша үстемақы бойынша

мәселе көтерген. Колледждерде категорияны алады, бірақ сол категорияға ешқандай қосымша үстемақы алмайтын, сондықтан бұл мәселе де қазір қарастырылды. Енді қосымша ақылар аттестациядан сәтті өткен жағдайда төленетін болады.

Сонымен қатар жергілікті атқарушы орган 300 айлық есептік көрсеткіш көлемінде педагогтерге қосымша ақы төлеуге құқылы.

Заң жобасындағы материалдық ынталандырулар қаржымен толығымен қамтамасыз етілді. Жалпы 2024 жылға дейін 5 триллион 3 миллиард теңге осы нормаларды жүзеге асыру үшін берілетін болады.

Бұдан бөлек негізгі заңды жүзеге асыруға бағытталған бірқатар норма ілеспе заң жобасының шеңберінде де көзделген. Негізгі және маңызды норма – Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодекс шеңберінде тұңғыш рет лауазымдық міндеттерін орындау кезінде педагогке әдепсіз іс-әрекеттерді, заттарды, оның ішінде бұқаралық ақпарат құралдарын қолданып, дерекілік танытқаны үшін, әдепсіз мінез-құлық көрсеткені үшін, қорлап тиіскені үшін жеке тұлғаларға айыппұл салынатын болады. Осындай санкцияны да қазіргі уақытта қарастырып отырмыз.

Бұдан басқа педагогты кәсіби міндеттерімен байланысты емес жұмыс түрлеріне тарту, сондай-ақ педагогтен білім беру саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделмеген есептілікті немесе басқа ақпаратты талап еткен жағдайда тиісті санкциялар да осы кодексте қарастырылып отыр.

Жалпы ұстаздардың педагогикалық әдеп нормаларын бұзғаны үшін де жауапкершілік енгізіліп отыр. Бұның алдында ол әкімшілік жауапкершілік болса, қазіргі уақытта тәртіптік жауапкершілікке ауыстырылып отыр.

Құрметті депутаттар, келесі маңызды мәселе – қағазбастылықтан айыру. Жаңа біз айтып отырмыз, бүгінгі күні ол мұғалімдерге өте ауыр тиіп отыр. Жалпы біз қағазбастылықтан айырамыз десек, бүгінгі күні бізде мұғалімдердің қандай құжаттарды нақты толтыру керек екені туралы норма жоқ. Ондай тізім бүгінгі күні жоқ. Сондықтан осы тізімді анықтау үшін осы ілеспе заң жобасының шеңберінде 5-бапта министрлікке тиісті құзыреттілік беріліп отыр. Енді қай мұғалім қандай қағазды толтыру керек деген мәселені белгілеп, одан басқа құжаттар толтырып, әлде біреу талап ететін болса, оларға тиісті заңнама бойынша санкциялар қаралатын болады.

Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар! Заң жобасы қабылданған жағдайда министрлік алдында 30 нормативтік құқықтық актіні әзірлеу міндеті тұр. Біз осы жұмысты бастап жүргізіп жатырмыз. Күні кеше депутаттар білім саласына қатысты дөңгелек үстел өткізді, сонда біраз ұсыныс айтты. Біз осы нормативтік құқықтық құжаттарды депутаттармен бірлесе, депутаттардың барлық берген ұсыныстарын қарастырып, жүзеге асыратын боламыз. Жалпы білім саласының уәкілетті органы ретінде бізге жүктелген міндеттерді, заңның іс жүзінде орындалуын қамтамасыз ететін боламыз.

Осы заң жобасы аясында біз депутаттармен тығыз жұмыс істедік. Бүгін Сенат отырысын пайдалана отырып, еліміздің барлық мұғалімдерінің атынан және жеке өз атымнан Елбасына, Мемлекет басшысына және депутаттарға, жұмыс тобы мүшелеріне заң жобалары бойынша ауқымды жұмыс атқарып, бізге сенім білдіріп, қолдағандарыңыз үшін алғыс айтқым келеді. Жалпы депутаттардың берген ұсыныстары осы заң жобаларын айтарлықтай жақсартуға мүмкіндік берді деп айтқым келеді.

Осы орайда негізгі заңды және ілеспе заңды қолдауларыңызды сұраймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Асхат Қанатұлына сұрақтарыңыз бар ма? Сәрсенбай Құрманұлы.

ЕҢСЕГЕНОВ С.Қ. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Құрметті Асхат Қанатұлы, ұсынылып отырған негізгі заң жобасының 6-бабы педагогтың кәсіптік қызметін қамтамасыз ету тақырыбымен белгіленген. Осының екінші бөлімінде «педагог кәсіптік қызметін жүзеге асыру кезінде, Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, оны кәсіптік міндеттермен байланысты емес жұмыс түрлеріне тартуға тыйым салынады» деп жазылған. Осы жерде «Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда» деген сөздер қандай жағдайларды қамтиды? Бұл бірінші.

Екінші. Осы баптың үшінші бөлімінде «мемлекеттік орта білім беру ұйымдарының педагогтарын олар кәсіптік қызметін жүзеге асыру кезінде мемлекеттік емес ұйымдардың іс-шараларын өткізуге тартуға жол берілмейді» дейді. Бұл өте дұрыс деп ойлаймын.

Қазіргі кезде колледж, мектеп мұғалімдеріне тағы бір «жұмыс беруші» табылды, ол мемлекеттік емес ұйымдар. Әртүрлі деңгейдегі мемлекеттік грантты ұтып алған осы мемлекеттік емес ұйымдар өздерінің тікелей қызметтерін сол педагогтерге тапсырып, солар арқылы өздерінің жұмыстарын істеп отыр.

Мысалы, Атырау облысында «Bilim foundation» деген ұйым бар. Сол өздерінің техникалық жұмыстарын, сауалнамаларының бәрін мектептің, колледждердің педагогтарына тапсыртып (бұл жерде облыстық, аудандық әкімшіліктерді пайдалана отырып) тегін жұмыс істетуде. Бұл туралы маған бірнеше рет осы педагог-психологтардың тараптарынан ұсыныстар түсті, бірақ осыған тоқтау болмай отыр.

Бұған тікелей сіз басқаратын министрліктің атынан да облыстарға хаттар жіберілген. Бұл мәселе қалай шешіледі? Осы екі сұраққа жауап берсеңіз. Рақмет.

АЙМАҒАМБЕТОВ А.Қ. Рақмет, Сәрсенбай Құрманұлы.

Шын мәнінде бүгінгі күні бөгде жұмысқа тартуға біз мүмкіншілік бермеуіміз керек, сондықтан жаңағы заң жобасында осы норма белгіленді. Бірақ бүгінгі күні біздің заңнамада басқа да мүмкіндіктер бар. Мысалы, төтенше жағдай болғанда мұғалімдер мен басқа да тұлғаларды әртүрлі жұмыстарға тарту мүмкіншілігі тиісті заңда қарастырылға. Сондықтан біз соны ескере отырып, «заңда қарастырылған мүмкіндіктен басқа жұмыстарға тартуға тыйым салынды» деген формулировканы енгізіп отырмыз.

Жалпы біздің ұстаздарды өзіне тән емес бөгде жұмысқа тартпау үшін біз тиісті жұмыс істейтін боламыз және де біздің жергілікті бақылау департаменттеріміз де осы жүктемені өздеріне артып, енді бақылауды күшейтетін болады.

Сіз айтқан мәселе бойынша мен келісемін. Шын мәнінде бүгінгі күні тек қана мемлекеттік емес, көбісінде мемлекеттік емес ұйымдарда да мемлекеттік тапсырысты алып, басқа да жұмыстарын мұғалімдерге жүктеу мәселесі көп болып кетті. Сіздердің де

хаттарыңызды біз алдық. Жалпы біз талқылаған осындай ұсыныстарды көп болды, сондықтан арнайы осы норманы да енгізіп отырмыз.

Жалпы бүгінгі күні мемлекеттік болсын, мемлекеттік емес болсын ұйымдардың осындай әрекеттері көбейіп кетті. Сондықтан осы заң жобасы қабылданғаннан кейін біз тиісті іс-әрекет жасап, тиісті санкцияларды қолданатын боламыз.

ТӨРАҒА. Сөз депутат Жолдасбаев Мұратбай Сматайұлына беріледі.

ЖОЛДАСБАЕВ М.С. Спасибо, уважаемая Дарига Нурсултановна.

Уважаемый Асхат Канатович, согласно статье 9 данного закона педагогу, подготовившему победителя международных олимпиад, за счет экономии по деятельности государственных учреждений выплачивается вознаграждение. Но этой экономии может и не быть, а в сельских школах вообще экономия автоматически подлежит возврату. Как быть в таких случаях?

Как Вы думаете, если педагог будет четко знать, что если подготовит победителя международной олимпиады и за счет этого получит четко обозначенную сумму в пределах 500 тысяч или 1 миллиона тенге, для него это будет огромным стимулом? В Казахстане не так много победителей международных олимпиад. Неужели мы не могли в бюджете заложить отдельной статьей финансовые средства, не зависящие ни от каких обстоятельств. Думаю, что надо поощрять не только победителей международных олимпиад, но и республиканских олимпиад. Считаю, что здесь надо учесть вознаграждение и педагогу, и ученику. Ведь ученик и педагог защищают честь нашей страны. Что Вы думаете в этом отношении?

АЙМАҒАМБЕТОВ А.Қ. Спасибо, Муратбай Сматаевич.

Я согласен, что это очень важное направление. У нас сегодня не так много победителей, ежегодно количество растет.

Если мы говорим о победителях международных соревнований, конкурсов и олимпиад, хотел бы отметить, что Министерству образования и науки как уполномоченному органу дается компетенция, чтобы мы определяли перечень, потому что сегодня есть еще одна проблема. Очень много мероприятий, соревнований и олимпиад, которые носят статус международных, фактически таковыми не являются, то есть где-то идет злоупотребление, где-то они носят формальный характер. Поэтому здесь мы будем определять перечень.

Что касается оплаты. Мы переходим постепенно к подушевому финансированию. В методике мы учли, есть определенная часть расходов для поощрения, чтобы попечительский совет вместе с руководством данной организации образования могли принимать решение по поощрению. Если в этом году в основном перешли большие города, Нур-Султан, Алматы и Шымкент, то в следующем году мы планируем, что вся страна будет переходить к подушевому финансированию.

Что касается сельских населенных пунктов. Действительно, здесь существует угроза, но мы вместе с местными исполнительными органами этот вопрос возьмем на особый контроль.

Я могу сказать, что в целом по всем случаям (их не так много) мы готовы обеспечить, чтобы учителей, подготовивших победителей, в обязательном порядке поощрить.

Действительно, проблема есть, когда есть экономия, зачастую эту экономию очень быстро снимают. В этом направлении мы тоже с местными исполнительными органами работаем, вносим изменения в приказ № 40 министерства, чтобы урегулировать эти вопросы на нормативном уровне.

ТӨРАҒА. Келесі сөз сенатор Әбдікерев Рысқали Қалиақбарұлына беріледі.

ӘБДІКЕРОВ Р.Қ. Рақмет, құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы.

Құрметті Асқар Қанатұлы, бүгінде ауыл мұғалімдерін мазалайтын мәселелердің бірі мұғалімдерге берілетін әлеуметтік кепілдіктер екені жасырын емес. Дегенмен аталған заң жобасында (12-бап) әлеуметтік кепілдіктер жергілікті өкілді органдар бекіткен тәртіппен жергілікті бюджет қаражаты есебінен көрсетілетіндігі айқындалған. Бұрын да солай болған. Бұл дегеніміз коммуналдық шығындарды өтеу қалдық принципі негізінде төленеді деген сөз.

Статистикалық деректерге сүйенсек, көмір сатып алу үшін өтемақы мөлшері әр аймақта әртүрлі. Биылғы жылы Солтүстік Қазақстан облысының мұғалімдеріне бар болғаны жылына 1300 теңге қарастырылса, Қарағанды облысында 5000 теңге, ал Ақмола облысының қала маңындағы ауылдарында 34000 теңгені құрап отыр.

Мысалы, салыстырмалы түрде алар болсақ, 2020 жылдан бастап көршілес Ресейде тек ауылдық жерлерге жұмысқа жолдамамен баратын мұғалімдердің өзіне 5 миллион теңгеге жуық көтерме ақы төленгелі отыр. Осыған орай менің келесідей сұрақтарым бар.

Бірінші сұрақ. Жалпы мұғалімдердің коммуналдық шығындарының өлшемшарт мөлшері қандай?

Екінші сұрақ. Мұғалімдердің коммуналдық мәселелерін шешуді жергілікті бюджет деңгейінен облыстық немесе республикалық бюджет деңгейіне ауыстыруды заң жобасында қарастыруға болмайды ма? Педагогтардың әлеуметтік кепілдіктері мен жеңілдіктерін іске асырудың қолайлы механизмдері қарастырылған ба? Рақмет.

АЙМАҒАМБЕТОВ А.Қ. Рақмет, Рысқали Қалиақбарұлы.

Біз бұл мәселені де жұмыс тобында кеңінен талқылаған болатынбыз. Мысалы, Серік Шыңғысұлы да осы мәселені көтерді, біраз пікір айтылды.

Сіз дұрыс айтасыз, бүгінгі күні екі мәселе бар.

Біріншіден, ауылда істейтін мұғалімдерге 25 пайыздық үстемақы төлеу. Бүгінгі күні ол мәселені барлығы бұлжытпай орындап отыр, ауылдағы мұғалімдер қаладағы мұғалімдермен салыстырғанда 25 пайыз жалақыны алып отыр. Бұл алдында тұрған пункт.

Екіншіден, бұдан келіп жатқан норма бойынша, әлеуметтік кепілдіктер бойынша проблемалар бар. Бұл бүгінгі күні уәкілетті органның құзыретінде, көлемі осы уәкілетті органмен бекітіледі.

Мысалы, Ақмола облысында 19 ауданнан тек қана екі аудан ғана осы мәселені шешіп отыр. Жаңа сіз өзіңіз айтқандай, Солтүстік Қазақстан облысында 13 ауданның тек

үшеуі ғана осы мәселені қарастырып отыр. Біз кәсіподақпен бірге осы мәселені жандандырып, жанжақтан қарап отырмыз.

Тағы бір мәселе, бұның алдына «құқылы» деген мәселе болған, қазіргі заң жобасында «құқылы» деген алынып тасталды. Жалпы бұл уәкілетті органдардың қабылдайтын шешімі, бірақта оның көлемін әр облыс бойынша өкілетті орган өзі қабылдайды. Бүгінгі күні соны қабылдауға тиіс деген норманың формулировкасы заң жобасында кішкене өзгертілді. Соған қарағанда жалпы бұл норма енді жұмыс істейді ғой деп ойлаймыз және барлық күш-жігерімізді осы жұмысқа салатын боламыз.

ТӨРАҒА. Келесі сөз Қылышбаев Нұрлан Наурызұлына беріледі.

ҚЫЛЫШБАЕВ Н.Н. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Менің сұрағым әріптесім Мұратбай Сматәйұлының сұрағының жалғасы.

Құрметті Асхат Қанатұлы! 2017 – 2018 жылдары халықаралық олимпиадаларда 644 оқушы жеңіске жеткен, 2018 – 2019 жылдары 595 оқушы сондай жеңіске жетті.

Мына заң жобасы бойынша мұғалімдердің жалақысын көтерген кездегі ең жоғары жалақы 120 мың теңгенің көлемінде болса, егер 600 оқушы жыл сайын осындай жеңіске жетсе, онда 216 миллион теңге керек болады. Менің ойымша, мұғалімдерге сыйақыны міндетті түрде төлеу керек шығар. Соған ойыңыз қалай?

АЙМАҒАМБЕТОВ А.Қ. Нұрлан Наурызұлы, менің ойымша, барлық жергілікті атқарушы органдар бұны міндетті түрде төлейтін болады.

Жалпы биылғы жылы, алдыңғы жылы жақсы үрдіс пайда болды, тек үш айлық көрсеткіш немесе үш жалақы көлемінде емес, машинаға дейін алып беру, осындай үлкен сыйлық беру мәселелері де бар. Бірақ бұл жүйелі емес. Сондықтан жүйелі болу үшін кем дегенде осы норма барлық аймақтарда, барлық өңірлерде орындалады деп сендіргім келеді. Біз жергілікті атқарушы органдармен осы жұмысты жүргіземіз. 500-600 адам деген үлкен көрсеткіш емес, бұны орындауға болады. Бұл мәселені шешетін боламыз.

ТӨРАҒА. Келесі сөз Мамытбеков Еділ Құламқадірұлына беріледі.

МАМЫТБЕКОВ Е.Қ. Рақмет.

Уважаемые Аскар Канатович и Руслан Ерболатович, мой вопрос адресуется вашим двум государственным органам.

На сегодняшний день актуальной проблемой остается низкий уровень зарплаты педагогов. Например, средняя зарплата педагогов в Казахстане составляет 65 процентов от средней зарплаты по экономике, или 107 тысяч тенге.

В рамках поручений Президента, данных на конференции в августе 2019 года, в течение предстоящих четырех лет зарплата учителей должна увеличиться в два раза, в том числе в 2020 году на 25 процентов. В этой связи у меня такой вопрос. Нельзя ли выполнить поручение Главы государства по увеличению заработной платы педагогов опережающим графиком? Мы же раньше проходили пятилетку за два и три года. Я считаю, что это была бы огромная поддержка для педагогов.

Могли бы вы инициировать такое ускорение? В целом ваше мнение по данному вопросу.

АЙМАҒАМБЕТОВ А.Қ. Ерлан Құламқадырұлы, рақмет.

На самом деле это важный вопрос. Недавно рассматривая проект Государственной программы развития образования и науки, на первое место мы поставили статус педагога, рост его заработной платы. Действительно, 65 процентов по экономике – это немного. В связи с этим идут в школу и выбирают профессию учителя неохотно. Поэтому Главой государства было дано поручение.

Я думаю, что все зависит от возможностей бюджета. Если бюджет будет иметь соответствующие возможности, экономика будет соответствующим образом развиваться, почему бы и нет.

В целом я хотел отметить, что 25 процентов – это номинальный рост, на самом деле он предусматривается дополнительно. То, о чем мы говорили сегодня, касается доплаты за степень магистра, наставничество, мастерство. Эти доплаты не учитываются при росте на 25 процентов. Поэтому фактически к 2024 году рост будет не в два раза, а намного больше, потому что при росте на 25 процентов мы смотрим только рост самого должностного оклада.

По остальным надбавкам, мы полагаем, к 2023 году 80 процентов всех наших коллег будут получать обязательные доплаты за квалификационные категории. Если раньше доплаты за квалификационные категории были не очень большими, за высшую категорию получали только 17 тысяч тенге, то в настоящее время за высшую категорию (педагог-мастер) педагоги будут получать 50 процентов от оклада. Если оклад будет, условно, 150-200 тысяч тенге, то это 75-100 тысяч тенге.

В связи с этим на самом деле рост заработной платы педагогов будет намного больше, чем предполагается в настоящее время.

ТӨРАҒА. Тағы да қандай сұрақтарыңыз бар?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Басқа сұрақтар жоқ. Асхат Қанатұлы, рақмет. Орныңызға отырыңыз.

Екі заң жобасы бойынша қосымша баяндама жасау үшін сөз Әлеуметтік мәдени-даму және ғылым комитетінің мүшесі Бақытжан Тұрсынұлы Жұмағұловқа беріледі.

ЖҰМАҒҰЛОВ Б.Т. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! Қазақстан қоғамында, әлеуметтік ортада педагог кадрлардың біліктілігі мен білімділігі туралы мәселе қатты көтеріліп жүр еді. Әрі жастарымызға сапалы білім, саналы тәрбие беретін ұстаздар қауымының әлеуметтік жағынан қорғалуы, олардың мәртебесін көтеру мәселесі кеңінен талқыға түсті.

Ауыл мектептері мен қала мектептерінің арасын теңестіру туралы да келелі әңгімелер болғанын біз жақсы білеміз.

Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев өзінің Қазақстан халқына арналған Жолдауында педагог мәртебесін көтеру жөнінде нақты тапсырмалар берді.

Ештен кеш жақсы дегендей, енді міне, Үкімет бізге «Педагог мәртебесі туралы» Заң мен ілеспе заң жобасын қоса ұсынып отыр.

Бүгінгі Сенат отырысының күн тәртібіне қойылып отырған «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы мен ілеспе заң жобасын қолдаймын және құрметті әріптестер, сіздерді де заң жобаларын қолдауға шақырамын.

Қазақстан Республикасының Білім және Ғылым министрі Аймағамбетов мырза заң жобасының құрылымдық негіздері туралы егжей-тегжей айтып берді.

Бұл заң жобалары бойынша Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Әлеуметтік мәдени даму және Ғылым комитеті жан-жақты жұмыс істеді.

Шетелдердегі мұғалім мәртебесі туралы қабылданған заңдарға сараптама толығынан жасалды.

Парламент Мәжілісіндегі әріптестеріміз енгізген толықтырулар толығынан қаралды.

Бұл заң жобасы Қазақстандағы педагогтік саланың жаңа дамыған құқықтық ынталандыруды, ұстаз мәртебесін қолдаудың өлшемшарттарын айқындаған өміршең көзқарас пен оны дамытудың жүйесін қалыптастырды.

Педагогтармен қарым-қатынас тәжірибесі көрсеткендей, енді білім берудің басқару жүйесі түбегейлі өзгереді.

Мұғалімдерді қатты алаңдатқан мәселе енді ойдағыдай шешілді.

Ұстаздардың өз еңбегіне сай лайықты еңбекақы алуы мәселесі қоғамда жиі көтеріліп жүрген еді, осыған байланысты мектепке білімді ұстаздар бара бермейтін. Олар өздерінің сұраныстарына сай жұмыс орындарын іздейтін. Сондықтан да педагог мәртебесі жылдан-жылға төмендеп, сұраныс азайды.

Енді бұл алшақтық жойылады. Өйткені қабылданғалы отырған заңда бұл мәселеге ерекше назар аударылған және ұстаздар еңбекақысы едәуір көтеріліп отыр. Айта кетелік, бұл Елбасының және Мемлекет басшысының қойған жоғары талабына сай келеді.

Өз білімдерін жетілдіріп, заманға сай білім беретін, атап айтқанда магистр дәрежесін алған мұғалімдер үшін қосымша үстемақы беріледі.

Заң жобасы Қазақстанда мұғалімдерді материалдық және материалдық емес көтермелеудің дамыған жүйесін орнықтырады.

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне педагог мәртебесі, оқушы мен мұғалімге жүктемені төмендету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» ілеспе заң жобасында педагогтарды оған тән емес жұмыстарға тартуға, артық есеп беруге, регламенттен тыс тексерулер жүргізуге, педагогқа Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделмеген тауарлар мен қызметтерді сатып алу міндетін жүктеуге заңнамалық тыйым салу белгіленген.

Сонымен қатар педагогқа өзінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде құрмет көрсетпегені үшін жауапкершілік қарастырылған және осы тыйымдарды бұзғаны үшін жауапкершілік нақтыланған.

Заң жобасында педагогтар мәртебесінің көтерілуін нақты қолдайтын басқа да нормалар көп. Бұл нормалар да жан-жақты пысықталған және біз оларды қолдаймыз.

Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы! Педагог мәртебесін арттыру жұмысы бүгінде қаралып жатқан заң шеңберінен шығатын әлі де бірқатар бағыттарды қамтуы тиіс. Алайда болашақта оларға заңнамалық тұрғыдан қолдау көрсететін өзгерістер мен толықтырулар жасауға болар еді деп ойлаймын.

Бірінші. Қоғам назарын негативті нәрселерге шектен тыс аударатын БАҚ пен әлеуметтік желілердегі сынның "төгілуі" педагог мәртебесі үшін басты қиындық болып отыр.

Мұғалім мамандығының артықшылықтары туралы шынайы қызықты мақалалардың, фильмдердің жетіспеушілігі көзге ұрып тұр. Сондықтан мұғалім мамандығын дәріптейтін насихат жұмысы дәйекті түрде жүргізілуі керек шығар. Мұғалімдерге арналған БАҚ-тарды қайта жаңғыртқан жөн болар еді. Бұл үшін қандай жұмыстардың, оның ішінде заңнамалық механизмдердің қажет екендігін қазірден бастап ойлану керек.

Екінші. Еліміздегі білім беруді дамытудың ең түбегейлі сұрақтары мен мәселелерін талқылауға бағытталған тұрақты жұмыс істейтін механизмді құру жөнінде жүйелі түрде ойлану қажет.

Білім жүйесіне енгізілетін жаңалықтар мен жаңа методикаларды мұғалімдерге, ата-аналарға, жалпы қоғамға жеткізіп қана қоймай алдын ала талқылау жүргізу қажет деп ойлаймыз.

Ол біріншіден – білім беруді басқаруда негізделген шешімдер қабылдауға, екіншіден – қоғамда жиі пайда болатын "шиеленіс нүктелерін" жоюға көмектесе алар еді.

Өкінішке қарай, әзірге ондай тетік жоқ. Мұны Сенатта өткен білім беру сапасының бірқатар мәселелерін қарастырған дөңгелек үстел жұмысы көрсетті.

Бұл жерде Үкіметке мұндай жұмысты қалай құру және оны заңнамалық тұрғыдан қамтамасыз ету туралы ойлану қажет.

Жалпы, негізгі және ілеспе заң жобалары жан-жақты сапалы түрде пысықталды. Сенаттың Әлеуметтік-мәдени даму және ғылым комитеті оны егжей-тегжейлі қарады. Басқа комитеттерден ескертулер мен ұсыныстар түскен жоқ.

Баяндалғаның негізінде заң жобалары елдің білім саласын дамытуда өте маңызды және өзекті екендігін ескере отырып, Әлеуметтік-мәдени даму және ғылым комитеті Қазақстан Республикасы Конституциясының 61-бабы 4-тармағына сәйкес «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қабылдауды, сондай-ақ Сенат Регламентінің 58-тармағына сәйкес «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне педагог мәртебесі, оқушы мен мұғалімге жүктемені төмендету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын бірінші оқылымда мақұлдауды ұсынады.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Бақытжан Тұрсынұлына сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Сұрақтар жоқ, онда талқылауға көшейік.
Сөз сенатор Нөкетаева Динар Жүсіпәліқызына беріледі.

НӨКЕТАЕВА Д.Ж. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! Заң жобаларын тұжырымдамалық негізде қолдаймын.

«Алты алаштың басы қосылса, төрдегі орын ұстаздікі», - деп мұғалімнің қадірін Мағжан Жұмабаев осылай бағалаған болатын. Қазіргі күнде қоғамда педагог мәртебесінің соншалықты құлдырағаны ешкімге де жаңалық емес екендігі мәлім.

Сондықтан да педагог мәртебесі туралы заң жобалары Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың бастамасы бойынша әзірленіп, педагог мәртебесін айқындауды міндеттейді және мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың тамыз конференциясында білім беру жүйесін дамыту және білім сапасын арттыру жөніндегі алға қойған міндеттеріне жауап береді.

Осы міндеттерге негізделіп дайындалып қаралып отырған заң жобалары барша ұстаздар қауымына айтарлықтай қолдау болатындығы анық.

Заң жобалары педагогтердің құқықтарын кеңейтуге, оларды өздеріне тиесілі емес қызметтен босатуға жүктемені төмендетуге, мұғалім кәсібіне қойылатын талаптарды күшейтуге бағытталған, жұмыс істейтін мұғалімдерді материалдық тұрғыдан ынталандырудың тетіктерін, сондай-ақ жастарды педагог кәсібіне тарту мәселелерін көздейді.

Сонымен қатар қаралып отырған заң жобалары арқылы педагог мәртебесіне мұғалімдердің біліктілігінің де сай болуын діттейді. Осы тұрғыда педагогтарды сапалы түрде даярлау мәселесі өте өзекті болып отырғанына ешбір күмән жоқ.

Бүгінгі күні еліміздегі 130-ға жуық жоғарғы оқу орнының 85-і педагог кадрларды даярлауға арналған лицензия негізінде педагогтарды даярлайды. Қазіргі уақытта әрбір көпбейінді жоғарғы оқу орнының мұғалімдерді даярлауы қалыпты жағдайға айналды.

Әрине, көпке топырақ шашудың қажеті жоқ шығар, бірақ бүгінгі күні саннан гөрі сапаны ойлау басты назарда болуы шарт.

Сондықтан да болар, өздеріңізге белгілі, Үкімет жанынан жоғарғы оқу орындарын оңтайландыру жөніндегі комиссия өз жұмысын бастаған. Осыған орай уәкілетті орган талаптарды күшейту арқылы мұғалімдерді даярлауға арналған лицензиясы бар жоғарғы оқу орындарының санын 85-тен 20-25-ке дейін қысқарту жоспарланып отырғаны туралы ақпарат берді. Бұл оңтайландыру педагог даярлаудың сапасына, нәтижесінде мамандықтың мәртебесіне және оның еңбек нарығындағы тартымдылығына оң әсер берері сөзсіз.

Осы заң жобалары қоғамда педагог мәртебесінің нақты сатысына көтерілуіне бағытталған. Заң жобалары жан-жақты қолдау табатынына сенімдімін.

Құрметті әріптестер, заң жобаларын қолдаймын, сіздерді де қолдауға шақырамын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз Мұрат Бақтиярұлына беріледі.

БАҚТИЯРҰЛЫ М. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, қадірлі әріптестер! Заң жобаларының негізгі мазмұны мен мақсаты туралы Білім және ғылым министрі Асхат Қанатұлы мен әріптесім Бақытжан Тұрсынұлы жан-жақты түсіндіріп берді деп ойлаймын.

Жалпы мемлекеттің дамуы екі нәрсеге байланысты, бірі табиғи ресурс, екіншісі адами ресурс. Адамға сүйенген елдердің дамуы орнықты, ал табиғи ресурстарға тәуелді елдер дағдарысқа жиі ұшырайды. Сондықтан да Тұңғыш Президент – Елбасының тікелей тапсырмасына сәйкес елімізде адам капиталын дамыту негізгі басымдық болып қала бермек. Бүгінгі талқыға түсіп отырған заң жобасы осы адам капиталын дамытуға үлкен үлес қосатыны сөзсіз.

Сонымен қатар салалық министрлік пен Үкіметтің назарын мынандай мәселелерге аудару кетсем деймін.

Соңғы ширек ғасырдан астам уақыт ішінде білім саласын жетілмеген жүйесіз реформалардан көз ашқызбай, шетелдік тәжірибелер мен халықаралық стандарттардың жетегінде кеттік. Өз дәрежесінде ғылыми тұрғыда зерттеліп, сарапталмаған реформаларды жүзеге асыруда техникалық мүмкіншіліктеріміз және сол реформаны жүзеге асыратын ең басты тұлға мұғалімнің де, оқушының да ұлттық менталитеті мен психологиялық ерекшеліктері ескерілмеді. Мысалы, 2012 жылы мұғалімдерді Кембридж технологиясы бойынша деңгейлік курстардан өткізу басталды, 2016 жылдан бастап мектептерде үш тілде сабақ беру жүйесін енгіздік. Осы 2016 – 2019 жылдар арасында үш тілді оқытуды енгізу аясында 22 мың 250 пән мұғалімдері ағылшын тілінен біліктілік арттыру курсынан өтті. Бұған республикалық бюджеттен 13,1 миллиард теңге қаржы бөлінді. Қазіргі таңда осы курстарды бітіргеннің 8 мың 763-і ғана ағылшын тілінде сабақ береді, қалған 13 мың 387-і не үшін курстан өткені белгісіз. Оларға бюджеттің қыруар қаржысы кетті. Ол үшін кім жауап береді?

Енді асығыс түрде жаңартылған оқу бағдарламасы енгізілді. Осыған қарап білім саласында реформа жасап, әр түрлі бағдарлама қабылдап, ақша бөлдіру ниеті алға озып тұрғандай көрінеді. Соның бір айғағы елдегі «орта білім беру жүйесін жетілдіру», оның ішінде үш тілділікті енгізуді жүзеге асыру үшін Дүниежүзілік банктен 66 миллион доллар несиенің алынуы. Еліміз балаларды орта біліммен қамтамасыз ету бойынша 142 елдің ішінде 18-ші орын алса, ал осы алған білімнің сапалық көрсеткіші бойынша 84-ші орында тұрмыз. Бұл сан бар да, сапа жеткіліксіз деген сөз. Сондай-ақ өз еліміздің тәуелсіз сарапшылары жүргізген сауалнамалар дерегіне сүйенсек, орта мектеп оқушыларына 70 пайыз мектепте алған білімдерінің өмірде қажетсіз екендігін айтқан. Бұл да ойландыратын мәселе.

Оқулық шығару мәселесі де күрделі күйде қалып отыр. Оқулық шығаруға мемлекет жыл сайын миллиардтап қаржы бөлгенімен оқулықтардың сапа деңгейі мұғалімдер тарапынан үнемі сынға ұшырап жатады. Жалпы оқулық дайындау мен сараптаудың жаңа жүйесін жасау керек деп санаймын.

Педагогикалық білім беру мен мамандар даярлау талаптарын түбірімен қайта қарап, ең әуелі мұғалімдік қызметке барынша дарынды жандардың тартылуына айрықша көңіл бөлу керек сияқты. Педагогикалық мамандар даярлайтын көптеген оқу

орындарының материалдық-техникалық базалары мен оқытушы-профессорлар біліктілігі сын көтермейді. Әлемнің көптеген дамыған елдерінде педагогика мамандары ақылы негізде дайындалмайды, оларды тегін оқытып, штуктеп дайындайды. Сондықтан да мұғалім мамандықтарын коммерциялық негізде дайындауды тоқтатудың заңдық тетігін жасауымыз қажет.

Құрметті әріптестер! Бүгінгі талқыға түсіп отырған заң жобасы ұстаздардың мәртебесін көтерудегі алға жасалған үлкен қадам деп білемін. Қайда оқығаның, неге оқығаның маңызды емес, ең маңыздысы кіммен оқығаның деген қағидат ешқашан күшін жоймақ емес. Демек ұстаз беделі ұстаздың өзіне байланысты.

Түптеп келгенде ұстаздың қадірі – қоғамның қадірі, яғни педагог беделі заңмен емес, қоғамның ар-ұяты, жауапкершілігі мен қамқорлығымен бағаланады. Ендеше осы заңның қолдаушысы мен қорғаушысы, демеушісі мен тірегі сіздер мен біздер, яғни жалпы қоғам. Сондықтан да заң жобасын қолдап, осы саланың басшысы Асхат Қанатұлының жұмысына сәттілік тілейік. Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз Мамытбеков Еділ Құламқадырұлына беріледі.

МАМЫТБЕКОВ Е.Қ. Рақмет.

Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! К необходимости принятия закона о статусе учителя шли долгие 28 лет независимости. Поэтому излишне говорить о том, насколько он ожидаем в обществе, особенно в педагогической среде. Педагоги ждут от общества уважения к своей деятельности и, в первую очередь, большей защищенности. В этой связи отсутствие в проекте норм прав и обязанностей учеников и родителей, защиты чести и достоинства педагогов более чем странно. Говоря языком учителей литературы можно сказать: тема раскрыта не полностью и остались недосказанности.

Так, в законопроекте вводится понятие «педагог», которому придаются не только функции обучения, но и воспитания. И это именно та непрофессиональная лазейка, позволяющая в дальнейшем возложить на него непрофильные обязанности. Учителя должны учить, давать знания, как говорил Конфуций: «Задача учителя – открывать новую перспективу размышления ученика». Поэтому закон должен выпукло обозначать то, что хотят видеть в нем не только педагоги, но и все родители.

Надо признать, что законопроект преследует благородную цель, однако его исполнение не смогло обойтись без смысловых, терминологических и категорийных неопределенностей.

Так, существуют смешения в таких терминах, как «воспитатель», «учитель», «педагог», «преподаватель», «педагогический работник» и так далее. Считаю, что на каждом уровне образования, которые решают разные задачи, должны быть свои категории.

Термин «образовательные услуги», который используется в законопроектах, на мой взгляд, не совсем верен и режет ухо. Услуги могут предоставлять центры обслуживания населения, сапожник, кулинар и другие. Государство же обязано давать

знания и создавать условия для получения качественного образования гражданам своей страны.

Причиной этому является то, что все уровни образования и науки, которые каждый по себе являются отдельными «океанами», свели в одно министерство, в котором не ясны направления движения и не видно берегов.

Полагаю, что сегодня разделение Министерства образования и науки на Министерство науки и высшего образования и Министерство просвещения – это жизненно необходимый шаг. Я предвижу аргумент, что два министерства – это опять расходы. Но почему-то имеются отдельные министерства финансов, национальной экономики, торговли и интеграции, индустрии и инфраструктурного развития, Национальный Банк и новое Агентство по регулированию и развитию финансового рынка! Разве наше молодое поколение не заслуживает того, чтобы не страдать от экспериментов чиновников, до обеда занимающихся школой, а после обеда – наукой? И наконец, разве дополнительный десяток чиновников смогут своими зарплатами сопоставиться с теми десятками миллиардов, уже превращенных в памятники непрофессионализма?

Могу конкретизировать. В свое время Министерством образования и науки было заявлено о создании колледжей мирового уровня. На эти цели выделили 30 миллиардов тенге. Спустя время можно констатировать, что мировому уровню соответствовал только объем финансирования, а о качестве подготовки и полученных знаниях мирового уровня уже молчат.

Тем не менее в 2019 году холдинг «Кәсіпкор», который «мирового уровня», получил от Министерства образования и науки по так называемым государственным заданиям 10 миллиардов тенге, что позволяет ему теперь использовать средства по своему усмотрению, минуя Закон «О государственных закупках».

Как известно из средств массовой информации, Министерство образования и науки является пользователем механизма, где распределяется около 25 процентов объемов всех государственных заданий, или более 100 миллиардов тенге.

Вернусь к другим проектам министерства. Проект дистанционного обучения «e-Learning» обошелся бюджету в 30 миллиардов тенге. При этом было обещано, что благодаря этому проекту будет одинаково качественное образование в городах и аулах.

Вложенные в оборудование деньги сейчас представляют собой аналогию «колледжей мирового уровня», но только в виде неиспользуемых серверов, разбросанных по всему Казахстану, уже устаревших как морально, так и физически.

Затем пришли к «Күнделік» с СОР и СОЧ. «Күнделік» – это, надо четко определить, хороший бизнес, а СОР и СОЧ – притянутые за уши методы контроля, чтобы обосновать «Күнделік».

Нововведениями во имя «Күнделік» измучили десятки тысяч учителей и лишили сотни тысяч учеников нормального усвоения школьных предметов, ежедневный контроль был утрачен, и чем это обернется в будущем, пока можно только предполагать. Считаю, что надо, не доводя до катастрофы, признать, что СОР и СОЧ снизили получение знаний в школах.

Теперь на горизонте 12-летка. Этот проект увеличит на год время нахождения в школе, качество знаний в которой падает с каждым годом, о чем недавно мы узнали по результатам тестирования PISA. При этом он увеличит на 12-ю часть расходы на школу и отодвинет решение вопроса улучшения их материальной базы. Однако самое непрофессиональное нарушение логики в этом вопросе следующее: срок обучения определяется школьной программой, а не наоборот. Разве мы до этого слышали от учителей, родителей или самих школьников требование добавить 12-й год, потому что за 11 лет обучения уже невозможно изучить какую-нибудь новую математику? Такого же не было!

В свое время министерство решило добавить еще один год обучения и только потом стало обсуждать, что вставить в этот год. В ход пошли основы бизнеса и религиоведение, семейные вопросы и социально-культурные проекты и тому подобное. На место системы пришла мозаика, оставляющая в голове у выпускника пеструю и бесполезную смесь отрывочных сведений, трехязычную терминологию и год подготовки к ЕНТ.

Сегодня многие ученики отказываются от нашей школьной программы и обучаются в виртуальном режиме в школах России, чтобы в будущем получить возможность не учиться хотя бы в наших вузах. В будущем это может привести к еще большим эмиграционным процессам. Данный вопрос становится компонентом национальной безопасности.

Уважаемые коллеги, Джордж Сорос признал: «Я не могу не ошибаться. Именно потому, что я это понимал и исправлял свои ошибки, мне удалось разбогатеть на финансовом рынке». Так, может быть, сделает этот профессиональный шаг министерство и решит национально значимую проблему – восстановление школы? Отвечаю: нет, не может.

Что может дать разделение Министерства образования и науки на два ведомства? Многое. С одной стороны, добьемся необходимого фокуса на огромных проблемах дошкольного, общего и среднего специального образования, будет основа восстановления педвузов.

С другой стороны, наш университетский сектор проигрывает конкуренцию за сильнейших абитуриентов как западным, так и вузам Российской Федерации. Поэтому профильное министерство будет работать в этом направлении.

С третьей стороны, сегодня наши научно-исследовательские институты, судя по Национальному докладу о науке, подготовленному Национальной академией наук Республики Казахстан, столкнулись с острейшей проблемой отсутствия воспроизводства стареющим научным кадрам.

Это огромный пласт работы. Эти проблемы, сулящие стране научную отсталость, необходимо уже решать профессионально и основательно. И самое главное, такое преобразование создаст менее рискованный механизм развития образования.

Все яйца по развитию человеческих ресурсов в одной корзине – это сегодня самоубийственный путь! Надеюсь, Правительство задумается над поднятыми вопросами и примет оперативные действия и ответственные решения.

ТӨРАҒА. Регламент, Едил Куламкадырович.

МАМЫТБЕКОВ Е.Қ. Что касается законопроекта, учитывая его долгое ожидание педагогической общественностью, предлагаю поддержать.

Спасибо за внимание.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Келесі сөз Айтпаева Сәуле Мұханбедианқызына беріледі.

АЙТПАЕВА С.М. Уважаемая Дарига Нурсултановна, уважаемые коллеги! Сегодня преподавательский состав, я думаю, нас слушает. Мы говорим о снижении педагогической нагрузки, это физическая нагрузка.

Слово «педагог» в переводе с греческого «ведущий ребенка», то есть ответственный за его состояние, за его жизнь по всем параметрам. Есть базовая организация учителя, которую трудно измерить, но которая будет, я думаю, педагогической этикой.

Первое – созидание учителя идет любовью. Это и написание текстов, общение с людьми, детьми, эффект научности, профессионализма через эту точку. Это и некий контент учителя, соединение, связь с внешним миром через его внутреннее содержание.

Сложиться учителю нужно жизнью, быть учителем, а не называться им. Біздің атабабамыз: «Ұстаздық еткен жалықпас үйретуден балаға» - деп айтқан. Педагог – это источник любви. Мы всегда вспоминаем самых любимых учителей. Почему? Потому что они, наряду с родителями, давали нам окружающие материи, позитивную энергию. Человек, с которым тебе комфортно, тепло, пассионарно. Ученики тянутся к тем, кто их любит и заряжает позитивом.

Второе – это совершенство мудрости педагога. Қазақша мұғалім сөзін біз араб тілінен әкелген екенбіз, ми – ғалым дейді екен. То есть это мозг ученого. Поэтому издревле уважительно относились к учителям.

Каждый ребенок индивидуален, неповторим. И каждый педагог, думаю, должен иметь свой ответ на вопрос: зачем ты пришел в эту профессию, в чем твое целеполагание? Естество контекста учителя – это стать педагогом, войти в генезис учителя. Полагаю, такой код учителя должен быть в педагогической этике, которая будет формироваться уполномоченным органом в области образования. Тогда нас ждут колоссальные, грандиозные изменения в совершенстве гражданина и всей нашей страны. И новые вызовы, как автоматизация, роботизация и искусственный интеллект, которые угрожают каждой второй профессии, в том числе, говорят, педагогической, не составят угрозу профессии педагога, потому что эти качества нужны любому человеку.

Благодарю за внимание.

ТӨРАҒА. Рақмет. Осымен талқылау аяқталды.

Енді заң жобалары бойынша жеке-жеке шешім қабылдайық.

«Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын қабылдау жөніндегі бас комитеттің ұсынысын және осы мәселе бойынша Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «жақтағандар» – 47, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Заң қабылданды.

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне педагог мәртебесі, оқушы мен мұғалімге жүктемені төмендету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын бірінші оқылымда мақұлдау туралы қаулының жобасы сіздерде бар. Дауыс берулеріңізді сұраймын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «жақтағандар» – 47, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Қаулы қабылданды.

Бас комитетке заң жобасын екінші оқылымға әзірлеу тапсырылады.

Сөз Мұрат Бактиярұлына беріледі.

БАҚТИЯРҰЛЫ М. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, қадірлі әріптестер! Сенат отырысының күн тәртібіне «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне педагог мәртебесі, оқушы мен мұғалімге жүктемені төмендету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын екінші оқылымда қарауды енгізуді сұраймын. Рақмет.

ТӨРАҒА. Бұл ұсынысты дауысқа қоямын. Дауыс берулеріңізді сұраймын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 47 депутат, «жақтағандар» – 47, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Заң жобасы бүгін екінші оқылымда қаралатын болады.

Құрметті депутаттар, келесі мәселе Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық құрылысы, мемлекеттік басқару жүйесін, бюджетаралық қатынастарды жетілдіру, кредиттеу және білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде. Заң жобасы бірінші оқылымда қаралады.

Баяндама жасау үшін сөз Ұлттық экономика министрі Руслан Ерболатұлы Дәленовке беріледі.

ДӨЛЕНОВ Р.Е. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар! Сіздердің қарауларыңызға «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық құрылысы, мемлекеттік басқару жүйесін, бюджетаралық қатынастарды жетілдіру, кредиттеу және білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы ұсынылып отыр.

Қаралып отырған заң жобасы келесі құжаттарға сәйкес әзірленді. Бұл елорда атауының өзгеруіне байланысты Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығы, шағын

және орта бизнестен түсетін корпоративтік табыс салығын жергілікті бюджеттерге беру бөлігінде Мемлекет басшысының 2018 жылғы 10 қаңтардағы Қазақстан халқына Жолдауы, республикалық маңызы бар қалалар мен елорданың құзыретін кеңейту бөлігінде, сондай-ақ білім беруді басқарудың жүйесі және оны қаржыландыру мәселелері бөлігінде Мемлекет басшысының 2019 жылғы 2 қыркүйектегі Қазақстан халқына Жолдауы, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік күзет қызметінде қайта құру бойынша Мемлекет басшысының Жарлығы, Қазақстан Республикасының «Сырбар» Сыртқы барлау қызметін Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік комитетіне біріктіру жолымен қайта құру бойынша Мемлекет басшысының Жарлығы, жалпы ел азаматтарының борыштық жүктемесін азайту жөніндегі шаралар бойынша Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығы, сондай-ақ Президенттік жастар кадр резервін қалыптастыру бөлігінде Мемлекет басшысының Жарлығы.

Заң жобасы Жер, Бюджет, Қылмыстық-процестік, Азаматтық процестік кодекстеріне, «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» кодекске және 25 заңға түзетулер енгізуді көздейді.

Сондай-ақ заң жобасында кейбір күш құрылымдарын қайта ұйымдастыру бөлігінде өзгерістер енгізу көзделген. Осылайша, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік күзет қызметінің қайта ұйымдастырылуына, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетіне Қазақстан Республикасы «Сырбар» Сыртқы барлау қызметінің қосылуына байланысты заңнамалық актілерге өзгерістер енгізу көзделіп отыр.

2020 жылдан бастап жергілікті бюджеттерге шағын және орта бизнестен түсетін корпоративтік табыс салығын беру ұсынылуда.

Республикалық бюджетке ірі кәсіпкерлік субъектілерінен ғана корпоративтік табыс салығының түсімдері түсетін болады.

Жергілікті бюджеттерге корпоративтік табыс салығын беру өңірлер экономикаларының, шағын және орта бизнестің дамуын ынталандыратын болады және жергілікті бюджеттердің табыстарын ұлғайтады.

Сонымен қатар Жалпыұлттық іс-шаралар жоспарының 73-тармағы шеңберінде республикалық маңызы бар қалалар мен елорданың, оның ішінде қала құрылысы саясаты, көлік инфрақұрылымы, сәулеттік келбетті қалыптастыру салаларында құзыреттерді кеңейту көзделіп отыр. Бұл түзетулер республикалық маңызы бар қалалар мен елорданы дамытудың өзекті мәселелерін шешуге мүмкіндік береді.

Сондай-ақ «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» Заңға өзгеріс енгізу көзделіп отыр, оған сәйкес жастар кадрлық резервіне алынған азаматтар мемлекеттік әкімшілік лауазымдарына конкурстан тыс тәртіпте орналаса алады.

«Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы» және «Микроқаржы ұйымдары туралы» заңдарға өзгерістер енгізу арқылы екінші деңгейдегі банктер мен микроқаржы ұйымдарына 90 күн өткеннен кейін кепілсіз тұтынушылық қарыздар бойынша айыппұл, өсімпұл, комиссиялар және басқа да төлемдерді есептеуге және талап етуге тыйым салу көзделеді.

Бұдан басқа білім беру мекемелерін басқару және бюджетін әкімшілендіру функциялары аудандық деңгейден облыстық деңгейге берілетін болады.

Жоғарыда айтылған түзетулер заңнаманың кейбір нормаларын сәйкестендіруге, бюджетаралық қатынастар мен мемлекеттік басқару жүйесін жетілдіруге бағытталған.

Заң жобасын қабылдау республикалық бюджеттен қосымша қаржы шығындарын талап етпейді және теріс әлеуметтік-экономикалық немесе құқықтық салдарларға әкеп соқтырмайды.

Қолдауларыңызды сұраймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Руслан Ерболатұлына сұрақтарыңыз бар ма?

Сөз сенатор Нұралиевке беріледі.

НҰРАЛИЕВ Ә.Т. Рақмет, құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы.

Заң жобасы бойынша менде екі сұрақ туындап отыр.

Құрметті Руслан Ерболатұлы, бірінші сұрақ өзіңізге. Бұның алдындағы заңдарға және қаралып отырған заң жобасына сәйкес коммуналдық ақылы автотұрақтарды пайдалану және де жазғы алаңдарды, қоғамдық тамақтану объектілерін, басқа да қызметтер көрсету саласы бойынша стационарлық емес объектілерін орнату қағидаларын әзірлеу мен бекіту тек Нұр-Сұлтан қаласы мен Алматы қаласының жергілікті мемлекеттік басқару органдарының құзыретіне тиесілі болып отыр. Алайда аталмыш мәселелерді шешу республикалық маңызы бар Шымкент қаласы және де облыс орталықтары мен үлкен қалалар үшін де өзекті мәселелер қатарына жатады.

Сұрақ: осындай құзыреттерді аталған қалалардың жергілікті мемлекеттік басқару органдарына беруге қандай кедергілер бар?

Менің ойымша, мұндай мәселелер барлық үлкен қалаларға тән және де оларды қаланың мәртебесімен байланыстыру қисынсыз сияқты. Бұл мәселені шешу заң жобасымен қаралып отырған бюджетаралық қатынастарды да жетілдіруге қатысы болар еді.

Екінші сұрақ Әділет министрлігіне, бұл бірінші сұрақпен сабақтас.

Конституцияға сәйкес Қазақстан Республикасының астанасы Нұр-Сұлтан қаласының құқықтық мәртебесі заңмен белгіленген. Сонымен қатар қазір бізде республикалық маңыздағы Алматы қаласының ерекше мәртебесі туралы заң да бар. Қолданыстағы заңдар бойынша Шымкент қаласы да республикалық маңыздағы қалаға жатады.

Сұрақ: келешекте Шымкент қаласының ерекше мәртебесі туралы немесе бүгінде елімізде белгіленген бірнеше қаланың қарқынды дамуына орай республикалық маңыздағы қалалардың ерекше мәртебесі туралы заң қабылдау қажеттілігі туындайды ма? Рақмет.

ДӨЛЕНОВ Р.Е. Сұрағыңызға рақмет.

Город Алматы является одним из четырех крупных агломераций с населением свыше 1 миллиона человек, активно развивается. Как вам известно, существует Закон «Об особом статусе города Алматы». В него вносятся поправки, расширяющие компетенции. Это нужно для динамичного развития города.

Мы изучали вопрос: можно или нужно распространить данные компетенции на другие города, областные центры? Мы этот вопрос изучаем, поскольку по другим областным центрам и городу Шымкенту нет закона об их особом статусе. Поэтому пока юридически это сделать невозможно.

В качестве первого шага по Алматы будет большой опыт внедрения. После этого мы рассмотрим вопрос, как это можно отразить на компетенциях других областных центров. Этот вопрос мы будем изучать.

ТӨРАҒА. Екінші сұраққа кім жауап береді? Әділет министрлігінің өкілдері бар ма?

МАДАЛИЕВ А.Қ. Әбделі Тоқбергенұлы, сұрағыңыз өте орынды.

Әрине, министр атап өткендей, Нұр-Сұлтан, Алматы қалалары бойынша ерекше заңдар бар. Бұл қалалардың ерекше мәртебесі бойынша қабылданған заңдар. Басқа қалалар бойынша бұл салада қажеттілік пайда болған жағдайда, жоғары басшылықтан тапсырма берілген жағдайда мәселе қарастырылатын болады. Құқықтық тұрғыдан ондай заң қабылдауға кедергілер жоқ, бірақ бұл жерде экономикалық тұрғыдан қажеттілігін қарап, бұл мәселені болашақта талқылауға болады деп санаймыз.

ТӨРАҒА. Сөз Төреғалиев Нариман Төреғалиұлына беріледі.

ТӨРЕҒАЛИЕВ Н. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Менің сұрағым Ұлттық экономика министрі мен Білім және ғылым министріне арналады.

Құрметті Руслан Ерболатұлы, бүгінгі қаралып отырған заң жобасында 2020 жылдан бастап жергілікті бюджеттерге шағын және орта бизнестен түсетін корпоративтік табыс салығын беру ұсынылды. Осыған байланысты сіз баяндағандай жергілікті бюджеттерге корпоративтік табыс салығын беру арқылы өңірлердің экономикасы дамып шағын және орта бизнесті ынталандыруға мүмкіндік болады дейсіз.

Ресми деректерге сәйкес 446 мың бірлік бизнес субъектілері бар болса, соның ішінде шағын бизнестің үлесі 98 пайыз, орта бизнестің үлесі 1,4 пайыз, ірі бизнестің үлесі 0,6 пайыз. Ал негізгі салық орта және ірі бизнестен түсетіні белгілі.

Статистика мәліметтеріне сүйене отырып, 2019 жылдың 1 қаңтарына орта бизнестегі бірліктің саны 2019 жылдың 1 желтоқсанында 6 мың 490 бірліктен 11 ай ішінде 6 мың 280 бірлікке, яғни 210 субъектіге азайған.

Менің ойымша, орта бизнес субъектілері ұсақтанып, шағын бизнеске көшіп жатқан сияқты. Себебі шағын микробизнес субъектілері үш жылға табысқа салынатын салықтан босатылады.

Осыған байланысты сұрақ. Шағын және орта бизнестен түсетін корпоративтік табыс салығын жергілікті бюджеттерге беру арқылы мәселе түгелімен шешіле қоймайтын белгілі. Сондықтан мемлекеттік бағдарламалармен бірге стратегиялық жоспарлауда, әсіресе орта бизнесті ынталандыруға қатысты қандай да бір шаралар қарастырыла ма? Сіздің жоспарыңыз қандай?

Екінші сұрақ. Өңірлерде облыстар бюджет кірістерін жоспарлау кезінде корпоративтік табыс салығын шағын және орта бизнестен түсетін Бюджет кодексінің 4-бабы 7-тармақшасына сәйкес бюджет дербестігін қамтамасыз ету арқылы бөледі.

Осыған байланысты сұрақ: шағын және орта бизнестен корпоративтік табыс салығының түсімдерін бөлуге қатысты 30 пайыздан кем емес мөлшерде норматив белгілеу бюджет принциптеріне қайшы емес пе?

Үшінші сұрағым Асхат Қанатұлына. «Білім туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабы 4-тармағының 12) тармақшасында «жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды міндетті түрде жұмысқа орналастыруды және тұрғын үймен қамтамасыз етуді жүзеге асырады» делінген.

Бүгін еліміз бойынша тұрғын үй кезегінде тұрған жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалардың саны 2019 жылдың 1 қазанындағы жағдай бойынша 61 мың 830. Соңғы екі ай ішінде тұрғын үй кезегінде тұрған балалардың саны 433-ке өскен.

Осыған байланысты сұрағым: міндетті түрде тұрғын үймен қамтамасыз ету нормасы белгіленген, сондықтан тұрғын үй мәселесі шешілмесе қандай да бір жауапкершілік бола ма? 62 мыңға жуық жетім баланы міндетті түрде тұрғын үймен қалай қамтамасыз етесіздер? Рақмет.

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Сұрағыңызға рақмет.

Уважаемая Дарига Нурсултановна! Уважаемые депутаты! Настоящим законопроектом предполагается передача корпоративного подоходного налога от малого и среднего бизнеса в местные бюджеты. Сегодня такой налог поступает в республиканский бюджет. Всего годовая сумма составляет 405 миллиардов тенге. Такая сумма будет передана в местные бюджеты.

Во-первых, это укрепит местные бюджеты. Но это не самое главное. Главное, что местные исполнительные органы, которые заинтересованы в развитии бизнеса, в его заботе, получают укрепление бюджета. Это даст толчок развитию экономики.

ТӨРАҒА. А расширение налогооблагаемой базы есть в индикаторах при оценке работы акиматов?

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Конечно, Дарига Нурсултановна. Расширение налогооблагаемой базы является индикатором. Есть индикаторы валового регионального продукта, поступления налогов по отношению к нему. Соответственно, должен развиваться региональный продукт, налоги с него.

Что касается возможного дробления или ухода от налогообложения. Как всем известно, с 1 января микро- и малый бизнес освобождается от уплаты подоходного налога. Как это отразится на передаче корпоративного подоходного налога от малого и среднего бизнеса?

Во-первых, средний бизнес по-прежнему не подпадает под льготы. Потери КПП от микро- и малого бизнеса составляют всего 17 миллиардов тенге, остальные налоги, подоходный налог с физических лиц, упрощенная декларация, единый земельный налог

сегодня поступают в местный бюджет. Их недопоступление будет порядка 100 миллиардов тенге, мы это учли в трансфертах общего характера.

Изучали вопрос, будет ли действительно дробление, кто платил в общеустановленном режиме. Это среднее предприятие. Захочет ли оно перейти в разряд микро- или малого бизнеса, чтобы воспользоваться освобождением? По этому вопросу проведен анализ, дан отрицательный ответ. Уже сегодня те, кто находится в общеустановленном режиме, это средние и крупные предприятия, платят корпоративный подоходный налог по ставке 20 процентов.

Сегодня и вчера они могли переходить на упрощенную декларацию, где ставка всего лишь 3 процента, это выгодно по налогам. Но они этого не делают, поскольку есть существенное ограничение по оборотам. Обороты они не могут занижать, поскольку лишаются взаимоотношений.

По НДС. Один налог препятствует другому, чтобы кто-то занижал обороты. В то же время, чтобы проадминистрировать правильно обороты, налоговые органы и Министерство финансов сейчас проработали вопрос применения онлайн кассовых машин с 2020 года повсеместно. Данные по оборотам будут передаваться в налоговые органы и контролироваться. То есть по данному направлению ведется двойная работа, с двух точек.

Что касается 30-процентного норматива. Мы считаем, что раз корпоративный подоходный налог с региональной экономики теперь остается в местном бюджете, то было бы неправильно, если весь КППН остался бы в области или городе, потому что бизнес находится в районах. Поэтому мы дали методическое указание, чтобы не менее 30 процентов от КППН, поступающего именно с данного района, оставалось в данном районе. Должна быть заинтересованность не только у областного, но и у районного акимата. Это справедливо.

Посмотрели, насколько это разбалансирует бюджет. Это не повлияет. Местные бюджеты на областном и региональном уровнях от этого выигрывают.

ТӨРАҒА. Почему 30 процентов?

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Мы посмотрели среднее значение, по аналогии социальный, подоходный налоги распространяются по нормативам. Все зачисляется в областной бюджет, дальше нормативы различные, от 5 до 10, 20, 23 процентов и так далее. То есть везде разная специфика.

Среднее значение взяли, поговорили с местными исполнительными органами. Дали право определять исходя из расчетов, но не менее 30 процентов должно оставаться в районе.

ТӨРАҒА. Сөз Асхат Қанатұлына беріледі.

АЙМАҒАМБЕТОВ А.Қ. Құрметті Нариман Төреғалиұлы, өте маңызды проблеманы, өзекті проблеманы көтеріп отырсыз. Шын мәнінде бүгінгі күні бұл жерде біраз шешілмеген мәселе бар. Жалпы ата-ана қамқорлығынсыз қалған балалар мен жетім балаларға үй беру мәселесі қалай болса да шешілуде, тіпті беріліп жатқан жоқ деп айтуға

болмайды. Көбінесе бұл мәселелер қала көлемінде шешіліп жатыр. Енді қалада үй салынады, сондықтан босайтындары бар. Бұл мәселе шешіліп жатыр.

Заңнамаға сәйкес кезексіз алу құқығы берілген, бірақ ауылдық жерлерде шын мәнінде бұл проблема өзінің шешімін айтарлықтай тауып жатқан жоқ деп айта аламыз. Мысалы, жанымызда 100 километр жерде Осакаров ауданы бар. Соның Пионерск ауылында, Литвинск ауылында екі үлкен балалар үйі бар. Сол балалар үйлерінде 100-200 баладан тәрбиеленіп жатыр. Ол балаларды сол жергілікті жерде кезекке қояды. Ол ауылда соншама үй салынып жатқан жоқ, сондықтан бұл проблема да бар.

Көбінесе бізге үкіметтік емес ұйымдардың өкілдері: «біз оларды кезекке сол ауылға емес, қалаға қояйық» – дейді. Басқа да ұсыныстар түсіп жатыр, олар бүкіл жетімдерді тек қана қалаға қойсақ дұрыс бола ма деп айтады. Сондықтан бұл мәселе бойынша біз қазір талқылап жатырмыз. Бұл өте маңызды мәселе.

Екінші шешім – жинақтаушы қор бойынша. Біз қазір осы саясатты жүзеге асырып жатырмыз. Жетімдер үйіндегі балалардың барлығына тиісті шоттарын ашып (өздерінің тиісті алып жатқан пособиелері бар, басқа да қаржылары бар, демеушілердің көмегі бар), бұл мәселені шешу үшін біз қазір жұмысты бастап кеттік. Әрине, бұл мәселе әлі де талқылауды және шешуді талап етеді. Бұл үшін біз жергілікті жалпы заңнамаға да өзгеріс енгізу мәселесін жан-жақтан талқылап қарауымыз керек. Сондықтан біз осы ұсынысты енгізетін боламыз. Сұрағыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Сенатор Төреғалиев.

ТӨРЕҒАЛИЕВ Н. Руслан Ерболатұлы, жаңағы екінші сұраққа қатысты тағы да нақтылағым келіп тұр.

Қазір жергілікті жерлерде жаңағы 30 пайыз нормативті 30 пайыз емес, 100 пайыз бергісі келіп отыр, ал сіз керісінше 30 пайызбен шектеп қойып отырсыз. Мәселе осында жатыр. Рақмет.

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Мы дали указание «не менее 30 процентов».

ТӨРАҒА. Әр аумақтың өз себептеріне байланысты оны қосымша қарау керек шығар.

Басқа сұрақтар жоқ, Руслан Ерболатұлы, рақмет, орныңызға отырыңыз.

Слово для содоклада предоставляется члену Комитета по финансам и бюджету Плотникову Сергею Викторовичу.

ПЛОТНИКОВ С.В. Спасибо, уважаемая Дарига Нурсултановна.

Уважаемые коллеги и приглашенные! Законопроектом предусматривается решение вопроса, поставленного Главой государства в Послании народу Казахстана «Новые возможности развития в условиях четвертой промышленной революции», по передаче местным бюджетам поступлений от корпоративного подоходного налога с малого и среднего бизнеса.

В настоящее время за местными бюджетами закреплены определенные виды налогов, которые имеют стабильный характер, но не стимулируют местные исполнительные органы к развитию региональной экономики.

Поступления корпоративного подоходного налога от субъектов малого и среднего бизнеса предлагается передать в местный бюджет. Это повысит экономическую активность в регионе, будет способствовать развитию малого и среднего бизнеса и увеличению доходов местных бюджетов.

Также предлагается внесение изменений и дополнений в части приведения в соответствие нормы отдельных законодательных актов в связи с изменением названия столицы, реорганизацией в Службе государственной охраны. Служба внешней разведки «Сырбар» передается Комитету национальной безопасности.

В целях решения проблем неравномерного финансирования и неэффективности действующей системы управления образованием в регионах перераспределяются функции управления образовательными учреждениями и бюджетного администрирования с районного на областной уровень.

Также предлагается внесение изменения в Закон «О государственной службе Республики Казахстан», согласно которому лица, зачисленные в молодежный кадровый резерв, могут занять административные государственные должности корпусов «А» и «Б» без проведения соответствующего отбора.

Постоянные комитеты Сената замечаний и предложений по концепции законопроекта не имеют.

С учетом изложенного Комитет по финансам и бюджету рекомендует одобрить в первом чтении проект Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам административно-территориального устройства Республики Казахстан, совершенствования системы государственного управления и межбюджетных отношений, кредитования и образования». Спасибо.

ТӨРАҒА. Спасибо.

Будут ли вопросы к Сергею Викторовичу?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Сұрақтарыңыз болмаса, мәселені талқылауға көшейік.

Сөз сенатор Нұрғалиевке беріледі.

НҰРҒАЛИЕВ Ж.М. Рақмет.

Уважаемая Дарига Нурсултановна! Уважаемые коллеги! Основные нормы рассматриваемого законопроекта предполагают дальнейшее развитие процесса передачи центром функций, полномочий и ответственности на местный уровень государственного управления.

Глава государства Токаев Касым-Жомарт Кемелевич в Послании народу Казахстана отметил, что существующая система межбюджетных отношений не

стимулирует акиматы всех уровней к созданию собственной базы развития малого и среднего бизнеса. Поэтому проектом закона предусмотрено решить вопросы, направленные на решение сбалансированности межбюджетных отношений.

Анализ действующего перечня налоговых поступлений, закрепленных за местными исполнительными органами, показывает, что они имеют стабильный характер. Собираемость их не зависит от деятельности местных исполнительных органов. Соответственно, они не мотивируют их на развитие малого и среднего бизнеса. Поэтому передача в регионы корпоративного подоходного налога от субъектов малого и среднего бизнеса может значительно повлиять на заинтересованность акиматов в развитии этого важного сектора экономики страны.

Кроме роста налоговых поступлений в местный бюджет, этот шаг послужит решению и других задач, таких, как развитие конкуренции, создание новых рабочих мест и формирование среднего класса, будет способствовать снижению степени зависимости местных бюджетов от трансфертов.

Законопроект также предполагает внесение изменений и дополнений в некоторые законодательные акты, которые направлены на улучшение системы государственного управления.

В этой связи, уважаемые коллеги, прошу поддержать законопроект в первом чтении. Рақмет.

ТӨРАҒА. Спасибо, Женис Мирасович.

Басқа сөйлейтіндер жоқ.

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық құрылысы, мемлекеттік басқару жүйесін, бюджетаралық қатынастарды жетілдіру, кредиттеу және білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын бірінші оқылымда мақұлдау туралы қаулының жобасы сіздерде бар. Дауыс беріңіздер. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 46 депутат, «дауыс бермегендер» – 1, «жақтағандар» – 45, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Қаулы қабылданды. Бас комитетке заң жобасын екінші оқылымға әзірлеу тапсырылады.

Пожалуйста, Ольга Валентиновна.

ПЕРЕПЕЧИНА О.В. Уважаемая Дарига Нурсултановна, уважаемые коллеги! Прошу включить в повестку сегодняшнего заседания Сената рассмотрение проекта Закона «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам административно-территориального устройства Республики Казахстан, совершенствования системы государственного управления, межбюджетных отношений, кредитования и образования» во втором чтении. Спасибо.

ТӨРАҒА. Бұл ұсынысты дауысқа қоямын, дауыс беріңіздер. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 46 депутат, «жақтағандар» – 46, «қалыс қалғандар» – жоқ, «қарсылар» – жоқ. Шешім қабылданды. Заң жобасы бүгін екінші оқылымда қаралатын болады.

Құрметті депутаттар, енді «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне теміржол көлігі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы екінші оқылымда қаралады.

Сөз Ерік Хамзаұлы Сұлтановқа беріледі.

СҰЛТАНОВ Е.Х. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер, шақырылғандар! Сіздердің қарауларыңызға «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне теміржол көлігі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңның жобасы екінші оқылымда ұсынылып отыр.

Аталған заң жобасы ағымдағы жылдың 20 желтоқсанында өткен Парламент Сенатының отырысында бірінші оқылымда мақұлданған.

Заң жобасы Мемлекет басшысының 2019 жылғы 2 қыркүйектегі «Сындарлы қоғамдық диалог – Қазақстанның тұрақтылығы мен өркендеуінің негізі» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру мақсатында әзірленген.

Заң жобасы арқылы тарифті құрудың ашықтығын жетілдіру мен арттыру, кірме жолдардағы көрсетілетін қызметтерді субсидиялау және тұтынушылардың құқықтарын қорғау бөлігінде нормативтік құқықтық актілерді әзірлеу және бекіту жөніндегі мемлекеттік органдардың құзыреттері толықтырылады.

Сонымен қатар дара кәсіпкерлікке қолайлы климат жасау үшін заң жобасымен табиғи монополиялар салаларында басшылықты жүзеге асыратын уәкілетті органға табиғи монополиялар субъектілерінің кейбір іс-қимылдарды жасауына келісім беруден бас тартуы, сондай-ақ табиғи монополиялар субъектілерінің қолданыстағы тұтынушыларды кірме жолдарды сату туралы хабардар ету міндеттемесін енгізу көзделеді.

Бұдан басқа заң жобасымен «жасырын» транзит схемаларымен күресу мақсатында теміржол қатынасындағы транзиттік жүкті тану рәсімі нақтыланады.

Құрметті әріптестер, баяндалғанды ескере келе Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитеті Қазақстан Республикасы Конституциясының 61-бабы 4-тармағына сәйкес «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне теміржол көлігі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қабылдауды ұсынады.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Ерік Хамзаұлы.

Заң жобасы бірінші оқылымда талқыланды, талқылаудың қажеті бар ма? Сөз сөйлейтіндер бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне теміржол көлігі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қабылдау жөніндегі бас комитеттің ұсынысын және осы мәселе бойынша Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 46 депутат, «жақтағандар» – 46, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Заң қабылданды.

Осы заң жобасы бойынша шақырылған азаматтарға рақмет, аманшылық тілейміз.

Құрметті депутаттар, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жер қойнауын пайдалану, газ және газбен жабдықтау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы екінші оқылымда қаралады.

Сөз Манап Шарапиденұлы Көбеновке беріледі.

КӨБЕНОВ М.Ш. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар мен шақырылғандар! Сіздердің қарауларыңызға «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жер қойнауын пайдалану, газ және газбен жабдықтау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы екінші оқылымда ұсынылып отыр.

Заң жобасы Қазақстан Республикасының экономикасына инвестиция тартуға және жоғары қосымша құны мен едәуір мультипликативтік әсері бар тиімді мұнай-химия өндірісін дамытуға бағытталған. Бұл ретте ішкі нарықты үздіксіз газбен жабдықтауды, сондай-ақ газға бағаның тұрақты деңгейін қамтамасыз ету үшін заң жобасы шеңберінде жаңа стратегиялық маңызды инвестициялық жобалар үшін тауарлық газға шекті баға газ жеткізудің өзіндік құнынан және газ және газбен жабдықтау саласындағы ұлттық оператордың рентабельділігінің ең төмен нормасынан қалыптастырылатын болады.

Электр энергиясын өндіру үшін отын ретінде тауарлық газды пайдаланатын электр станциялары құрылысына инвестициялар тарту мақсатында ұзақ мерзімді кезеңге газға қолайлы баға белгілеу ұсынылады.

Заң жобасымен көмірсутектер бойынша жер қойнауын пайдалану құқығын беруге аукцион өткізу тетігіне өзгерістер енгізіледі. Заң жобасы қабылданған соң аукционды оператор электрондық нысанда өткізеді. Аукцион жеңімпазын тану және оған көмірсутектер бойынша жер қойнауын пайдалану құқығын беру функциясы комиссияда сақталады. Сондай-ақ Электрондық аукциондар операторының қызметі регламенттеледі.

В ходе работы над законопроектом вызвали вопросы нормы, касающиеся компетенций и функций оператора электронных аукционов, порядка рассмотрения заявлений на предоставление права недропользования по углеводородам, а также порядка и сроков проведения, переноса, приостановления и отмены аукционов.

В целях обеспечения прозрачности и соблюдения прав всех заявителей компетентным органом разработаны проекты подзаконных актов, в которых предлагается регламентировать требования, предъявляемые к оператору электронных аукционов, а также порядок проведения, приостановления, переноса и отмены аукциона.

Все предложенные поправки были тщательно изучены и отработаны головным комитетом.

Следует отметить, что головным комитетом рекомендуется уполномоченному органу внести в законодательные акты Республики Казахстан нормы, отраженные в подзаконных актах.

В процессе работы над законопроектом все предложенные изменения и дополнения сняты инициаторами.

Құрметті әріптестер, баяндалғанды ескере келе Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитеті «Қазақстан Республикасы Парламентінің комитеттері мен комиссиялары туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 29-бабы 1), 7) тармақшаларын басшылыққа ала отырып, Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жер қойнауын пайдалану, газ және газбен жабдықтау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын Сенат отырысының қарауына енгізеді және Қазақстан Республикасы Конституциясының 61-бабы 4-тармағына сәйкес оны қабылдауды ұсынады.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Манап Шарапиденұлы, рақмет.

Заң жобасы бірінші оқылымда талқыланды, бүгін талқылаудың қажеті бар ма?

ОРНЫНАН. Қажеті жоқ.

ТӨРАҒА. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жер қойнауын пайдалану, газ және газбен жабдықтау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қабылдау жөніндегі бас комитеттің ұсынысын және осы мәселе бойынша Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 46 депутат, «жақтағандар» – 46, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Заң қабылданды.

Шақырылған азаматтарға рақмет, аман-сау болыңыздар.

Құрметті депутаттар, келесі мәселе Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Регламентіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы.

Мен Сенат Регламентіне түзетулер енгізу жөнінде арнайы комиссияға тапсырма берген болатынмын. Ол комиссияның құрамында Волков Владимир Васильевич, Еңсегенов Сәрсенбай Құрманұлы, Нөкетаева Динар Жүсіпәліқызы ауқымды жұмыс атқарды.

Комиссия Сенат Регламентіне қажетті түзетулерді салыстырма кестеге енгізіп, ұсынды. Бұл түзетулерді бірнеше топқа бөлуге болады.

Біріншісі, соңғы жылдары заңдарға енгізілген түзетулерге сәйкестендіруге байланысты.

Екіншісі, Сенат жанындағы консультативтік кеңесші органдардың жұмысын реттеуге бағытталған.

Үшіншісі, Сенатта жүргізілетін жұмыстардың жариялылығын дамытуды көздейді.

Төртіншісі, заң жобасы бойынша жұмыстарға қажетті материалдар жөнінде.

Бесіншісі, Сенаттың Парламент функцияларын орындауы кезіндегі кейбір нормаларды нақтылау. Бұл жұмысқа Сенаторлар кеңесінің мүшелері белсенді атсалысты.

Сенат Регламентіне енгізілген түзетулер туралы салыстырмалы кестемен сіздер таныстыңыздар. Кестеге 55 түзету енгізілді. Қандай ұсыныстарыңыздар бар, келісесіздер ме?

ОРНЫНАН. Қолдаймыз.

ТӨРАҒА. Сөз сөйлейтін азаматтар бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Онда дауыс беру рәсіміне көшейік.

Осы түзетулерді тұтастай дауысқа қоямын, дауыс беріңіздер. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 45 депутат, «жақтағандар» – 45, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Түзетулер қабылданды.

Енді Сенат қаулысын дауысқа қоямыз.

Қаулының жобасы сіздерде бар, дауыс беріңіздер. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 46 депутат, «жақтағандар» – 46, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Қаулы қабылданды. Сенат Регламентіне түзетулер енгізілді.

Енді күн тәртібіне қосымша енгізілген үш заң жобасы бойынша комитеттердің отырыстарын өткізу үшін 10 минутқа үзіліс жариялаймын.

ҮЗІЛІС.

ҮЗІЛІСТЕН КЕЙІН.

ТӨРАҒА. Құрметті депутаттар, тіркеуден өтулеріңізді сұраймын. Тіркеу режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 46 депутат. Қажетті кворум бар. Жұмысымызды жалғастырайық.

Құрметті депутаттар, күн тәртібіне қосымша енгізілген «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қылмыстық, қылмыстық-процестік заңнаманы жетілдіру және жеке адам құқықтарының қорғалуын күшейту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы екінші оқылымда қаралады.

Слово для доклада предоставляется Волкову Владимиру Васильевичу.

ВОЛКОВ В.В. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы! Құрметті әріптестер! Законопроект направлен на дальнейшее совершенствование законодательства и правоприменительной практики с учетом мониторинга применения уголовного и

уголовно-процессуального законодательства, а также реализацию поручений Президента Республики Казахстан в части повышения уровня защиты граждан в уголовном процессе от необоснованного уголовного преследования и осуждения, в том числе по:

- усилению прозрачности правоохранительной деятельности;
- снижению избыточной репрессивности уголовного процесса и его гуманизации;
- внедрению и укреплению правозащитных стандартов в сфере уголовного преследования;
- расширению сферы применения медиации;
- ужесточению ответственности за отдельные виды правонарушений.

В целом принятие законопроекта позволит обеспечить качественно новый уровень защищенности прав и свобод человека, интересов общества и государства от общественно опасных посягательств.

В ходе обсуждения законопроекта от постоянных комитетов Сената поступили замечания к законопроекту, которые были сняты инициаторами после обсуждения на заседаниях рабочей группы.

С учетом изложенного Комитет по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам, руководствуясь статьей 29 Закона Республики Казахстан «О комитетах и комиссиях Парламента Республики Казахстан», и в соответствии с пунктом 4 статьи 61 Конституции Республики Казахстан рекомендует принять Закон Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам совершенствования уголовного, уголовно-процессуального законодательства и усиления защиты прав личности».

Спасибо за внимание.

ТӨРАҒА. Есть ли вопросы к Владимиру Васильевичу?

ОРНЫНАН. Нет.

ТӨРАҒА. Заң жобасы бүгін талқыланды, талқылаудың қажеті жоқ па?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қылмыстық, қылмыстық-процестік заңнаманы жетілдіру және жеке адам құқықтарының қорғалуын күшейту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңын қабылдау жөніндегі бас комитеттің ұсынысын және осы мәселе бойынша Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 45 депутат, «жақтағандар» – 45, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Заң қабылданды.

Шақырылған азаматтарға рақмет, аман-сау болыңыздар.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіне қосымша енгізілген «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне педагог мәртебесі, оқушы мен мұғалімге

жүктемені төмендету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы екінші оқылымда қаралады.

Сөз Бақытжан Тұрсынұлы Жұмағұловқа беріледі.

ЖҰМАҒҰЛОВ Б.Т. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! Біз қарастырып отырған «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне педагог мәртебесі, оқушы мен мұғалімнің жүктемесін төмендету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заң жобасы Қазақстан дамуының маңызды стратегиялық міндеттерінің бірі – білім беру сапасын арттыруды құқықтық қамтамасыз етуге бағытталған.

Заң жобасы арқылы тұжырымдамалық бағыттарды ескере отырып, бір кодекске, сегіз заңға педагог мәртебесі, оқушы мен мұғалімнің жүктемесін төмендету, сондай-ақ «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңын басқа заңдарға сәйкестендіру бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу қарастырылған.

Аталған түзетулер салалық сипатқа ие және білім беруді дамытудың тиімді құқықтық негізін жасауға арналған.

Заң жобасын барлық деңгейде жан-жақты қарау оларға енгізілген құқықтық ережелер мен нормалардың негізділігін, бүгінгі күннің қажеттіліктеріне және елдің келешектегі даму міндеттеріне жауап беретіндігін көрсетті.

Заң жобасы бірінші оқылымда қабылданғаннан кейін Парламент Сенатының депутаттарынан қосымша ескертулер мен ұсыныстар түскен жоқ.

Баяндалғанды ескере келе, Әлеуметтік-мәдени даму және ғылым комитеті Қазақстан Республикасы Конституциясына сәйкес «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне педагог мәртебесі, мұғалім мен оқушыға жүктемені төмендету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қабылдауды ұсынады.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Заң жобасы бүгін талқыланды, сұрақтар болмаса, шешім қабылдауға көшейік.

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне педагог мәртебесі, оқушы мен мұғалімге жүктемені төмендету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қабылдау жөніндегі бас комитеттің ұсынысын және осы мәселе бойынша Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 45 депутат, «дауыс бермегендер» – 1, «жақтағандар» – 44, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Заң қабылданды.

Шақырылған азаматтарға рақмет.

Құрметті депутаттар, күн тәртібіне қосымша енгізілген «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық құрылысы, мемлекеттік басқару жүйесін, бюджетаралық қатынастарды

жетілдіру, кредиттеу және білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы екінші оқылымда қаралады.

Слово для доклада предоставляется Плотникову Сергею Викторовичу.

ПЛОТНИКОВ С.В. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Құрметті әріптестер, құрметті шақырылғандар! Бүгін біз өте маңызды заң жобасын талқылап отырмыз. Біз бірге қыруар жұмыс атқардық.

Законопроект «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам административно-территориального устройства Республики Казахстан, совершенствования системы государственного управления и межбюджетных отношений, кредитования и образования» рассмотрен на заседании Сената и одобрен в первом чтении.

Законопроектом вносятся изменения и дополнения в 5 кодексов и 25 законов.

По предварительным расчетам, после передачи корпоративного подоходного налога от малого и среднего бизнеса в местный бюджет, условные потери республиканского бюджета на 2020 год составят более 400 миллиардов тенге. Сокращение поступления корпоративного подоходного налога будет урегулировано снижением объемов выделяемых целевых трансфертов из республиканского бюджета местным бюджетам.

Принятие законопроекта позволит законодательно закрепить переименование города Астаны в город Нур-Султан.

Предусматривается совершенствование механизмов кредитования в части предотвращения увеличения задолженности заемщика-физического лица. Вводится запрет на начисление и требование неустойки (штрафы и пени), а также комиссий и иных платежей по истечении 90 последовательных календарных дней просрочки по банковским займам.

Постоянные комитеты Сената замечаний и предложений по данному законопроекту не имеют.

По проекту закона проведено расширенное заседание комитета.

С учетом изложенного Комитет по финансам и бюджету рекомендует принять Закон Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам административно-территориального устройства Республики Казахстан, совершенствования системы государственного управления и межбюджетных отношений, кредитования и образования».

ТӨРАҒА. Будут ли вопросы к Сергею Викторовичу?

ОРНЫНАН. Нет.

ТӨРАҒА. Заң жобасы бүгін талқыланды, қазір талқылаудың қажеті бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық құрылысы, мемлекеттік басқару жүйесін, бюджетаралық қатынастарды жетілдіру, кредиттеу және білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қабылдау жөніндегі бас комитеттің ұсынысын және осы мәселе бойынша Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 45 депутат, «жақтағандар» – 45, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Заң қабылданды.

Осы заң жобасы бойынша шақырылған азаматтарға рақмет, аман-сау болыңыздар. Келе жатқан жаңа жыл құтты болсын, бақ-береке әкелсін!

Құрметті әріптестер, енді депутаттық сауалдарға көшеміз.

Сөз сенатор Әділбековке беріледі.

ӘДІЛБЕКОВ Д.З. Рақмет.

Уважаемые коллеги, у нас два депутатских запроса. Полные тексты депутатских запросов на четырех и двух листах соответственно. Поэтому разрешите кратко изложить суть депутатских запросов.

Первый депутатский запрос адресован Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину Аскару Узақпаевичу.

По итогам мониторинга действующего законодательства в депутатском запросе изложены следующие проблемные вопросы.

Первое. Анализ практики применения пунктов 4-1, 4-2 и 5 статьи 45 Бюджетного кодекса показывает необходимость пересмотра требований Бюджетного кодекса по установлению трансфертов общего характера из местного бюджета, так как необходимо учитывать реальную потребность в средствах.

Трансферты общего характера должны быть направлены на выравнивание уровня бюджетной обеспеченности регионов и обеспечение равных фискальных возможностей без установления минимальных объемов на трехлетний период.

Второе. Касательно понятия должностного лица, применяемого в законах «Об акционерных обществах» и «О противодействии коррупции».

В соответствии с Бюджетным кодексом акционерные общества, акционером которых является государство, относятся к субъектам квазигосударственного сектора. Однако действующее законодательство не позволяет определить круг должностных лиц в этих акционерных обществах. То есть если в акционерных обществах с государственным участием есть лица, наделенные распорядительными функциями, но не входящие в правление, то они по антикоррупционному закону относятся к должностным лицам, а по Закону «Об акционерных обществах» к должностным лицам не относятся.

Учитывая, что упомянутые законы содержат разные определения одного понятия, то в случаях с акционерными обществами с государственным участием могут возникнуть сложности в правоприменительной практике.

Третье. В соответствии со статьей 156 Предпринимательского кодекса признание проверки и профилактического контроля и надзора недействительными является

основанием для отмены вышестоящим государственным органом или судом акта данной проверки.

Вместе с тем, по утверждению субъектов предпринимательства, на сегодняшний день имеются случаи, когда органами контроля и надзора по итогам проверки на основании акта проверки день в день возбуждаются дела об административном правонарушении и составляются протоколы.

Как следствие, субъекты проверки, то есть предприниматели, лишаются права обжалования в вышестоящий государственный орган или суд результатов проверки до вынесения протокола об административном правонарушении.

Вышеуказанное обстоятельство, на наш взгляд, является препятствием для защиты своих законных интересов субъектом проверки.

Второй депутатский запрос адресован Министру труда и социальной защиты населения Нурымбетову Биржану Бидайбековичу.

Приказом исполняющего обязанности Министра здравоохранения и социального развития от 24 февраля 2016 года № 139 утверждены Правила использования медико-социальными учреждениями пенсионных выплат по возрасту, за выслугу лет и государственных социальных пособий по инвалидности, по случаю потери кормильца.

В соответствии с этими правилами пенсионные выплаты и пособия лиц и опекаемых, признанных судом недееспособными и нуждающимися в опеке, перечисляются:

в объеме 30 процентов на текущие счета лиц и опекаемых;

в объеме 70 процентов на отдельный банковский счет или контрольные счета наличности медико-социальных учреждений.

Пенсионные выплаты и пособия лиц и опекаемых, поступившие на контрольный счет наличности, используются на приобретение одежды, обуви, постельного белья, предметов санитарной гигиены, лекарственных средств и медицинских услуг.

Проведенным анализом использования средств, поступающих на контрольный счет наличности, установлено, что по медико-социальным учреждениям Акмолинской области числятся значительные денежные средства по пенсионным выплатам и пособиям.

В целях рационального использования денежных средств, а также уменьшения нагрузки на бюджет считаем необходимым провести анализ по данному вопросу по остальным регионам и рассмотреть необходимость внесения изменений и дополнений в вышеуказанные правила в части расширения перечня расходов, предусмотренных в них.

Депутатские запросы подписали депутаты Адильбеков, Джаксыбеков.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Пожалуйста, Перепечина Ольга Валентиновна.

ПЕРЕПЕЧИНА О.В. «Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину. Депутатский запрос.

Уважаемый Аскар Узақпаевич! 11 августа 2017 года Указом Президента Республики Казахстан ратифицировано Соглашение о займе между Республикой Казахстан и Международным Банком Реконструкции и Развития на сумму 75 миллионов

долларов США на проект модернизации среднего образования в Казахстане, в том числе 67 миллионов долларов США – это заем Международного Банка Реконструкции и Развития, 8 миллионов долларов США – софинансирование из республиканского бюджета.

Со стороны Правительства Казахстана координатором и исполнителем данного проекта является Министерство образования и науки.

При рассмотрении в Сенате Парламента данного соглашения Министерством образования и науки отмечалось, что основные мероприятия будут направлены на улучшение успеваемости учащихся в сельских и малокомплектных школах.

Также порядка 67 процентов от общей суммы финансирования должны были быть направлены на приобретение 32,5 тысячи комплектов оборудования, позволяющих оснастить компьютерами, проекторами и экранами 60 процентов кабинетов сельских школ по стране.

Кроме того, по проекту планировалось:

реализовать 30 новых образовательных программ по педагогическим специальностям и запустить новую модель подготовки будущих учителей;

обучить менеджменту порядка 200 тысяч учителей и руководителей школ сельской местности;

поддержать инклюзивное образование;

создать и оснастить на базе общеобразовательных школ девять ресурсных центров;

повысить квалификацию дефектологов, специалистов психолого-медико-педагогических консультаций, приобрести учебники для детей с нарушениями зрения и интеллекта;

создать лаборатории робототехники в 16 педагогических вузах.

Со дня начала реализации данного проекта прошел уже год. Однако на сегодняшний день не имеется никакой информации, отчетов о работе, проводимой Министерством образования и науки, по его реализации. Соответственно, создается впечатление, что данный проект уже не актуален или министерство не может организовать работу по данному проекту.

Более того, на официальном сайте Всемирного банка присутствует только краткая строка о начисляемых суммах по процентному и комиссионному вознаграждению банка, но не показана информация по освоению данного займа.

Поэтому, не располагая на сегодня информацией о результатах реализации данного проекта и учитывая его важность, масштабность и социальную направленность, возникает ряд следующих вопросов, на которые хотелось бы получить исчерпывающую информацию.

Первое. Какие меры предприняты для выравнивания качества образования между сельскими и городскими школами? Насколько за это время улучшилась успеваемость учащихся в сельских общеобразовательных и малокомплектных школах, стали ли в большей мере доступны для них образовательные материалы, насколько изменилось оснащение сельских школ мультимедийным оборудованием, насколько повысился потенциал сельских учителей?

Второе. Какая работа проводится по укреплению инфраструктуры и материально-технической базы учреждений образования? Сколько образовательных программ уже запущено на сегодняшний день? Сколько лабораторий робототехники было создано?

Как решается вопрос включения школьников с особыми образовательными потребностями в образовательный процесс общеобразовательных школ? Какова ситуация с педагогами со специальным образованием для обучения таких детей?

Какая сумма на сегодняшний день освоена с начала реализации проекта в рамках данного соглашения, в том числе за счет внешних займов и за счет средств софинансирования из республиканского бюджета? Какой эффект от этого использования?

Какие суммы предусмотрены в рамках республиканского бюджета на 2020 – 2022 годы в рамках данного проекта? На какие мероприятия планируется направить данные средства?

Так как проект рассчитан на 17 лет, просим предоставить детальную информацию касательно текущего статуса данного проекта.

Уважаемый Аскар Узақпаевич, в соответствии со статьей 27 Конституционного закона Республики Казахстан «О Парламенте Республики Казахстан и статусе его депутатов» прошу предоставить письменный ответ о рассмотрении депутатского запроса в установленный законом срок».

ТӨРАҒА. Еще желательно бы адреса школ, которые получили это оборудование в рамках данного проекта, в каких областях, какие населенные пункты, конкретно номера школ. А также по учителям, которые проходят повышение квалификации, обучаются. То есть надо конкретизировать, тогда легче проверить, узнать у школы, так это или нет. А когда идет общим потоком информация, то никто не разберется. Дьявол всегда в мелочах кроется.

Пожалуйста, Ершов Сергей Михайлович.

ЕРШОВ С.М. Спасибо, уважаемая Дарига Нурсултановна.

«Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину. Депутатский запрос.

Уважаемый Аскар Узақпаевич! Одним из ключевых аспектов работы Правительства является цифровизация образования. Министерством образования и науки уже внедрен ряд информационных систем: «Күнделік», «Білім ал», Национальная образовательная база данных (НОБД), онлайн-платформа для получения образовательного контента «Bilimland.kz» и так далее.

Однако существуют такие проблемы, как низкая скорость, некачественная связь, отсутствие инфраструктуры в школах, влияющие на функционирование образовательных информационных систем. Как результат, учителя не могут качественно использовать электронные журналы, цифровой образовательный контент, администрация вовремя не заполняет образовательную статистическую отчетность и так далее. Все это создает напряженность в педагогической и родительской среде.

Почему местные исполнительные органы откровенно наблюдают за происходящим, акиматы никак не помогают ни финансово, ни технически? Неужели региональные акиматы не в состоянии заплатить за интернет для школьников, сдвинуть с мертвой точки

решение данного вопроса, чтобы информационные системы наконец-то стали доступными для учащихся сельских школ, которые, наряду с городскими школьниками, также являются нашими гражданами и на которых государство возлагает будущее нашей страны?

Когда планируется покрыть все школы, в том числе сельские, широкополосным доступом к сети интернет? Имеется ли план подключения школ?

Касательно тарифов на услуги телекоммуникационных операторов. Так, в частности, АО «Казахтелеком» зачастую предоставляет крупным частным потребителям (коммерческим банкам, нефтегазовым компаниям с иностранным участием и другим) скидки до 70 процентов от базового тарифа для юридических лиц.

Создается парадоксальная ситуация, когда организации здравоохранения, государственные общеобразовательные школы, структуры местных исполнительных органов, малый бизнес Казахстана получают телекоммуникационные услуги от национального оператора связи по завышенным тарифам.

Для примера. В настоящее время АО «Казахтелеком» ввело и активно рекламирует новые тарифные планы для физических лиц - Ultra, Black, Silver по цене 6499 тенге в месяц (интернет-доступ до 500 мегабит в секунду, телевидение премиум, безлимитные звонки на городские, «Altel», «Tele2» и мобильная связь 160 минут и 16 гигабайт трафика). И сравните с тарифом для государственных общеобразовательных школ Казахстана от АО «Казахтелеком»: «Мектеп-unlimited 2» - 15500 тенге в месяц за интернет-доступ при гарантированной пропускной способности только 4 мегабит в секунду.

Таким образом, скорость интернет-доступа для образовательных организаций Казахстана в 100 раз меньше, чем для физических лиц, при стоимости в два раза выше.

Отметим, что для получения соответствующего международным стандартам онлайн-образования канала интернет-доступа в школе АО «Казахтелеком» предоставляет следующий тариф – 40 мегабит в секунду за 187 тысяч 491 тенге в месяц!

Возникают следующие вопросы. Как формируется тариф для школ, покупающих доступ к интернету? Рассматриваются ли альтернативные пути организации доступа к интернету, кроме наземных волоконно-оптических линий связи? Почему в Казахстане не внедряются спутниковые и другие беспроводные системы широкополосного доступа для подключения школ, удаленных от наземных магистральных линий связи? Сколько бюджетных средств ежегодно предусматривается на субсидирование услуг и проектов АО «Казахтелеком»?

Уважаемый Аскар Узакпаевич, в соответствии со статьей 27 Конституционного закона Республики Казахстан «О Парламенте Республики Казахстан и статусе его депутатов» просим предоставить письменный ответ о рассмотрении депутатского запроса в установленный законом срок.

Депутаты Бактиярулы, Бектурганов, Жумагулов, Жусип, Капбарова, Нукетаева, Турегалиев и Ершов».

ТӨРАҒА. Спасибо, Сергей Михайлович.

Пожалуйста, Турегалиев Нариман Турегалиевич, Ваш запрос.

ТӨРЕҒАЛИЕВ Н. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Біздің депутаттық сауалымыз Қазақстан Республикасының Бас Прокурорына жолданады.

«Құрметті Ғизат Дәуренбекұлы! 2018 жылғы 5 наурызда Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев «Президенттің бес әлеуметтік бастамасы» атты халыққа үндеуінде студенттердің жағдайын жақсартуға, оның ішінде 2022 жылдың соңына дейін елімізде 75 мың студентке жатақхана салу туралы тапсырма берген болатын.

Білім және ғылым министрлігінің мәліметіне сәйкес бүгінгі таңда еліміздің 81 студенті жатақханаға зәру болып отыр. Осы орайда ағымдағы жылдың 18 желтоқсанында «Время» газетінде әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетіне қатысты жарияланған «Проектно-сметная мистификация» мақаласы біздің депутаттық сауалымызға түрткі болды. Газетте жарияланған мәліметтерге сүйенсек, осыдан жеті жыл бұрын университет жатақханаларына, медициналық орталық, сондай-ақ инновациялық кластердің құрылысына жобалық-сметалық құжат әзірлеуге 6 миллион доллардан астам бюджет қаражатын жұмсаған. Мақалада нысандардың әлі күнге дейін салынбағаны айтылған.

Белгілі болғандай, бөлінген қаражатқа жатақхананың құрылысына жобалық-сметалық құжат әзірлеу мерзімі 2011 жылдың шілде айынан бастап 2016 жылдың шілде айына дейін 12 рет созылған. Сонымен бірге медициналық орталық құрылысының жобалық-сметалық құжатын әзірлеу мерзімдері 2016 жылдың маусымына дейін бірнеше рет кейінге қалдырылған.

Тендерлерді ұтып алған екі компанияның да бір мекенжайға, яғни Өскемен қаласы Сәтпаев көшесі 29 үйге тіркелгені күдік ұялатады. Сонымен бірге университеттің жанындағы инновациялық кластердің жобалық-сметалық құжатын әзірлеу алты рет кейінге қалдырылып, мерзімі 2016 жылға дейін созылып отырған.

Құрметті Ғизат Дәуренбекұлы! Жоғарыда айтылғандардың негізінде осы мәселе бойынша заңнамада белгіленген тәртіпте тиісті ісшаралар қарастырып, өз позицияңызды білдіруді және «Қазақстан Республикасының Парламенті және оның депутаттарының мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңының 27-бабына сәйкес белгіленген мерзімде депутаттық сауалды қарау нәтижелері туралы жазбаша жауап беруді сұраймыз.

Құрметпен, Сенат депутаттары Төреғалиев, Жүсіпов, Қапбарова, Әкімов».

ТӨРАҒА. Рақмет.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіндегі мәселелер толық қаралып болды.

Санаулы күндерден кейін біз тәуелсіздіктің жылнамасында ерекше із қалдырған маңызды оқиғаларға толы 2019 жылды тарих қойнауына шығарып саламыз. Биылғы жылы қазақ мемлекеттігінің негізін қалаушы, Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев өз еркімен Мемлекет басшысы өкілеттігін тоқтатып, Қазақстан қоғамы жаңа Президентіміз Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевты сайлады.

Сабақтастыққа негізделген жаңа билік, мемлекеттік басқару жүйесінің барлық тармақтары Елбасының кешенді бағдарламалары мен маңызды реформаларын іске асыруды жалғастыруға белсенді кірісті.

Жалпы жыл ішінде еліміздің қоғамдық-саяси және әлеуметтік-экономикалық өмірінің жаңа кезеңін заңнамалық қамтамасыз ету бойынша Сенатта тыңғылықты жұмыстар атқарылды.

Осы кезеңде 83 заң жобасы жан-жақты пысықталып, маңызды заңдар қабылданды.

Тұтастай алғанда қабылданған заңдар Елбасы мен Президент алдымызға қойған міндеттерді жүзеге асыруға және халқымыздың өмір сүру сапасын одан әрі жақсартуға бағытталған.

Парламент Сенаты уақыт талабына сай жаңаша жұмыс ырғағына көшті. Жыл бойы біз Сенат қабырғасында халықтың көңілінен шықпай жүрген бірталай күрделі мәселені белсенді түрде қарастырып, кеңінен талқылады. Сенаторлар осындай маңызды мәселелер бойынша Үкіметке 120-ға жуық депутаттық сауал жолдады. Олардың орындалу барысы үнемі сенаторлардың бақылауында болады.

Өткізілген парламенттік тыңдаулардың, конференциялардың, үкімет сағаттары мен кездесулердің түпкілікті мақсаты қоғам тарапынан қызу талқыланып жүрген түйіні шешілмеген мәселелерді терең зерделеп, халықтың өмір сүру сапасын жақсартатын заңдарды қабылдау.

Біз жыл ішінде заң шығармашылық жұмысымызбен қатар Сенаттың халықпен, сайлушылармен тиімді байланысын орнатуға ашық түрде жұмыс жасауға айрықша мән бердік.

Палатаның жаңартылған интернет порталы ашылды, Сенат отырыстары маңызды тақырыптарға арналған іс-шаралар интернетте тікелей көрсетілуде.

Сенаттың өңірлермен тығыз байланысын орнату мақсатында мәслихат депутаттарымен кездесулер өткізіп, олармен күрделі мәселелер бойынша бірлесе жұмыс жасауды жолға қойдық.

Сенаторлардың жергілікті мәслихаттардағы әріптестерімен заң шығармашылық мәселелері бойынша пікір алмасуын қамтамасыз ету мақсатында «Мәслихат» веб-порталы іске қосылды. Бүгінгі таңда порталда 2000 жуық пайдаланушы тіркелді. Депутаттар жарияланған тақырыптарды талқылауға, пікір алмасуға белсенді түрде қатысуда.

Мемлекетке еңбегі сіңген, Палатада талай жыл қызмет жасаған әріптестеріміздің басын қосып Сенаторлар кеңесін құрдық. Олар алдағы уақытта да ел мүддесі жолында белсенді қоғамдық жұмыс жасайтынына сенімдімін.

Палата жанынан құрылған заң шығару процесін, бюджет заңнамасын жетілдіру жөніндегі кеңестер тұрақты және тиімді жұмыс істейтін алаңға айналды.

Жуырда жастар кеңесі құрылады. Жалпы жастар мәселесі жыл ішінде Сенат депутаттарының басты назарында болды.

Жастар жылы жалпы ресми аяқталғанымен біз алдағы уақытта да жастар кеңесі шеңберінде осы бағыттағы жұмысты белсенді түрде жалғастыратын боламыз.

Келесі жылға Сенат жоспарлап отырған іс-шаралар топтамасы да өте ауқымды. 7 парламенттік тыңдау, 70-ке жуық маңызды мәселелерді талқылауға арналған үкімет сағаттары, конференциялар, дөңгелек үстелдер мен кездесулер өткіземіз.

Сенаторлар жыл ішінде парламенттік дипломатияны дамыту бойынша белсенді жұмыстарды атқарды. Әріптестеріміз халықаралық парламенттік ұйымдардың жұмысына тұрақты түрде қатысып, мемлекет мүдделерін ілгерілетуге лайықты үлестерін қосуда.

Уважаемые депутаты, дорогие коллеги! В самом начале 2020 года вам предстоит поездка по регионам. На вас возлагается важная и ответственная миссия – встретиться с казахстанцами, услышать их предложения, поднять их настроение, поддержать в их интересах и надеждах.

Ваша задача – разъяснить людям, что изменится в их жизни с 1 января 2020 года со вступлением в силу принятых Парламентом за последнее время законов.

Как вы знаете, изменения коснутся социальных выплат, государственных специальных пособий, гарантированного социального пакета и адресной социальной помощи.

Новый механизм должен пресечь иждивенчество и мотивировать людей к трудоустройству.

Также с нового года в стране начнет действовать обязательное медицинское страхование. Необходимо разъяснить, как эти законы будут работать, как они будут влиять на улучшение жизни всех казахстанцев. В помощь вам будут подготовлены материалы, детально раскрывающие все эти изменения.

Во время поездок прошу обратить особое внимание на несколько важных вопросов, помимо тех, что мы озвучивали на заседании нашего Бюро.

Первое. Сельские населенные пункты, не включенные в список опорных и спутниковых населенных пунктов. Мы должны очень внимательно отнестись к их перспективам, поскольку это судьбы конкретных людей, проживающих в нескольких тысячах населенных пунктах.

Второе. Помимо денежных пособий, детям из малообеспеченных семей предусмотрена натуральная помощь: питание, одежда, учебные принадлежности. Необходимо понять, насколько местные власти готовы к ее оказанию.

Еще прошу обратить особое внимание на вопрос педагогической и родительской этики, потому что зачастую такая «помощь» (в кавычках) семьям, которые нуждаются в дополнительной поддержке, оказывается очень топорно, унижает достоинство этих детей и их родителей. Вы знаете, какими жестокими бывают дети в школах, все это вызывает очень много нелицеприятных, негативных факторов, когда начинают дразнить, обзывать и так далее. Поэтому делать добро тоже надо с большим умом, чтобы не навредить никому, и нужно найти для этого правильные механизмы.

Третье. Доступность медицинских услуг и качество оказываемых услуг на селе. Все ли люди прикреплены к медицинским организациям, знают ли они, где им будет оказываться помощь, на какой объем помощи они могут рассчитывать.

Четвертое. Органы местного самоуправления. Нужно изучить, как в действительности работают органы местного самоуправления, насколько они готовы работать со своим самостоятельным бюджетом.

Отдельная задача – вовлечение как можно большего числа женщин в работу местного самоуправления.

Құрметті депутаттар! Мемлекетіміз бен Қазақстан қоғамы үшін аса жауапты әрі тарихи оқиғалармен және қабылданған тағдырлы шешімдермен ерекшеленген 2019 жыл уақыт талабына сай тиімді әрі нәтижелі жұмыс жасауға әрдайым әзір болудың маңыздылығын айқын көрсетті.

Баршаңызға Палатаның конституциялық өкілеттігін іске асырудағы белсенді әрі жемісті қызметтеріңіз үшін ризашылығымызды білдіреміз.

Сенаттың қарқынды заң шығармашылық қызметін жан-жақты қамтамасыз ету жолында нәтижелі жұмыс жасаған Аппараттың барлық қызметкерлеріне алғыс айтамын.

Баршаңызды келе жатқан жаңа жылмен құттықтаймын. Келер жыл ел қазынасын еселеп, халықтың әл-ауқатын арттыратын жемісті жыл болсын, баршамыз сол үшін қызмет етейік. Әрбір шаңыраққа бақыт, береке, бірлік тілеймін. Келе жатқан жаңа жыл құтты болсын!

Осымен Сенат отырысын жабық деп жариялаймын.

ҚОЛ ШАПАЛАҚТАУ.

ОТЫРЫСТЫҢ СОҢЫ.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ

Д. НАЗАРБАЕВА

МАЗМҰНЫ
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ
2019 жылғы 26 желтоқсан

Күн тәртібі бойынша

О повестке дня 1

Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының судьяларын босату және сайлау туралы

Об освобождении и избрании судей Верховного Суда Республики Казахстан

Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сот Кеңесінің Төрағасы
Т.С. ДОНАҚОВТЫҢ баяндамасы

Доклад Председателя Высшего Судебного Совета Республики Казахстан
ДОНАКОВА Т.С. 1

Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары
комитетінің төрағасы В.В. ВОЛКОВТЫҢ қосымша баяндамасы

Содоклад председателя Комитета по конституционному законодательству,
судебной системе и правоохранительным органам ВОЛКОВА В.В. 2

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

БАЙМАХАНОВ С.Ү. 4

БОРАНБАЕВ Е.Н. 5

ЕРАЛИЕВА Б.Р. 5

САЛИЙ В.В. 5

СТЫБАЕВ А.С. 5

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасы мен Еуропа Кеңесі арасындағы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мемлекеттер тобы өкілдерінің және бағалаушы топтар мүшелерінің артықшылықтары мен иммунитеттеріне қатысты келісімді ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде

О проекте Закона Республики Казахстан «О ратификации Соглашения между Республикой Казахстан и Советом Европы в отношении привилегий и иммунитетов представителей Группы государств против коррупции и членов оценочных групп», одобренном Мажилисом Парламента Республики Казахстан

Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі
төрағасының бірінші орынбасары О.А. БЕКТЕНОВТІҢ баяндамасы

Доклад первого заместителя Председателя Агентства Республики Казахстан по противодействию коррупции БЕКТЕНОВА О.А. 6

Сөз сөйлеген:

Выступил:

ЛУКИН А.И.	7
-----------------	---

**Халықаралық қатынастар, қорғаныс және қауіпсіздік комитетінің мүшесі
Қ.П. ҚОЖАМЖАРОВТЫҢ қосымша баяндамасы**

Содоклад члена Комитета по международным отношениям, обороне и безопасности КОЖАМЖАРОВА К.П.	8
---	---

Сөз сөйлеген:

Выступил:

НҰРСИПАТОВ Н.Н.	9
----------------------	---

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Кипр Республикасының Үкіметі арасындағы табысқа салынатын салықтарға қатысты қосарланған салық салуды болдырмау және салық салудан жалтаруға жол бермеу туралы конвенцияны және оған Хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде

О проекте Закона Республики Казахстан «О ратификации Конвенции между Правительством Республики Казахстан и Правительством Республики Кипр об избежании двойного налогообложения и предотвращении уклонения от налогообложения в отношении налогов на доходы и Протокола к ней», одобренном Мажилисом Парламента Республики Казахстан

**Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің бірінші орынбасары –
Қазақстан Республикасының Қаржы министрі Ә.А. СМАЙЫЛОВТЫҢ
баяндамасы**

Доклад Первого заместителя Премьер-Министра Республики Казахстан – Министра финансов Республики Казахстан СМАЙЛОВА А.А.	9
---	---

Сөз сөйлеген:

Выступила:

НҰРЖІГІТОВА Д.Ө.	10
-----------------------	----

**Қаржы және бюджет комитетінің мүшесі Ғ.И. ДҮЙСЕМБАЕВТЫҢ
қосымша баяндамасы**

Содоклад члена Комитета по финансам и бюджету ДҮСЕМБАЕВА Г.И.	11
--	----

Сөз сөйлеген:

Выступила:

ПЕРЕПЕЧИНА О.В.	12
----------------------	----

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасының кейбір конституциялық заңдарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының жобасы жөнінде

О проекте Конституционного закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые конституционные законы Республики Казахстан», одобренном Мажилисом Парламента Республики Казахстан

**Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің бірінші орынбасары –
Қазақстан Республикасының Қаржы министрі Ә.А. СМАЙЫЛОВТЫҢ
баяндамасы**

Доклад Первого заместителя Премьер-Министра Республики Казахстан –
Министра финансов Республики Казахстан СМАЙЛОВА А.А. 14

Сөз сөйлеген:

Выступил:

НҰРСИПАТОВ Н.Н. 15

**Қаржы және бюджет комитетінің мүшесі Б.А. ШЕЛПЕКОВТЫҢ қосымша
баяндамасы**

Содоклад члена Комитета по финансам и бюджету ЧЕЛПЕКОВА Б.А. 15

Сөз сөйлеген:

Выступил:

МҰҚАЕВ Е.Р. 16

**Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан
Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қылмыстық, қылмыстық-процестік
заңнаманы жетілдіру және жеке адам құқықтарының қорғалуын күшейту мәселелері
бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы
Заңының жобасы жөнінде (бірінші оқылым)**

О проекте Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в
некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам совершенствования
уголовного, уголовно-процессуального законодательства и усиления защиты прав личности»,
одобренном Мажилисом Парламента Республики Казахстан, (первое чтение)

**Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының орынбасары
М.М. АХМЕТЖАНОВТЫҢ баяндамасы**

Доклад заместителя Генерального Прокурора Республики Казахстан
АХМЕТЖАНОВА М.М. 18

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

ЖҮСП Н.Б. 20

МАМЫТБЕКОВ Е.Қ. 21

**Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары
комитетінің төрағасы В.В. ВОЛКОВТЫҢ қосымша баяндамасы**

Содоклад председателя Комитета по конституционному законодательству,
судебной системе и правоохранительным органам ВОЛКОВА В.В. 22

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

ЕҢСЕГЕНОВ С.Қ. 24

ҚАПБАРОВА А.Ж. 26

ВОЛКОВ В.В. 27

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде

О проекте Закона Республики Казахстан «О статусе педагога», одобренном Мажилисом Парламента Республики Казахстан

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне педагог мәртебесі, оқушы мен мұғалімге жүктемені төмендету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде (бірінші оқылым)

О проекте Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам статуса педагога, снижения нагрузки на ученика и учителя», одобренном Мажилисом Парламента Республики Казахстан, (первое чтение)

**Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі
А.Қ. АЙМАҒАМБЕТОВТІҢ баяндамасы**

Доклад Министра образования и науки Республики Казахстан
АЙМАҒАМБЕТОВА А.Қ. 27

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

ЕҢСЕГЕНОВ С.Қ. 31
ЖОЛДАСБАЕВ М.С. 32
ӘБДІКЕРОВ Р.Қ. 33
ҚЫЛЫШБАЕВ Н.Н. 34
МАМЫТБЕКОВ Е.Қ. 34

**Әлеуметтік-мәдени даму және ғылым комитетінің мүшесі
Б.Т. ЖҰМАҒҰЛОВТЫҢ қосымша баяндамасы**

Содоклад члена Комитета по социально-культурному развитию и науке
ЖУМАГУЛОВА Б.Т. 35

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

НӨКЕТАЕВА Д.Ж. 38
БАҚТИЯРҰЛЫ М. 39
МАМЫТБЕКОВ Е.Қ. 40
АЙТПАЕВА С.М. 43
БАҚТИЯРҰЛЫ М. 44

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық құрылысы, мемлекеттік басқару жүйесін, бюджетаралық қатынастарды жетілдіру, кредиттеу және білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде (бірінші оқылым)

О проекте Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам административно-

территориального устройства Республики Казахстан, совершенствования системы государственного управления, межбюджетных отношений, кредитования и образования», одобренном Мажилисом Парламента Республики Казахстан, (первое чтение)

**Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрі
Р.Е. ДӘЛЕНОВТІҢ баяндамасы**

Доклад Министра национальной экономики Республики Казахстан
ДАЛЕНОВА Р.Е. 44

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

НҰРАЛИЕВ Ә.Т. 46

МАДАЛИЕВ А.Қ. – Қазақстан Республикасының Әділет вице-министрі, вице-министр юстиции Республики Казахстан 47

ТӨРЕҒАЛИЕВ Н. 47

АЙМАҒАМБЕТОВ А.Қ. – Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі, Министр образования и науки Республики Казахстан 49

ТӨРЕҒАЛИЕВ Н. 50

Қаржы және бюджет комитетінің мүшесі С.В. ПЛОТНИКОВТІҢ қосымша баяндамасы

Содоклад члена Комитета по финансам и бюджету ПЛОТНИКОВА С.В. 50

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

НҰРҒАЛИЕВ Ж.М. 51

ПЕРЕПЕЧИНА О.В. 52

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне теміржол көлігі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде (екінші оқылым)

О проекте Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам железнодорожного транспорта» (второе чтение)

Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитетінің мүшесі Е.Х. СҰЛТАНОВТЫҢ баяндамасы

Доклад члена Комитета по экономической политике, инновационному развитию и предпринимательству СУЛТАНОВА Е.Х. 53

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жер қойнауын пайдалану, газ және газбен жабдықтау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде (екінші оқылым)

О проекте Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам недропользования, газа и газоснабжения» (второе чтение)

Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитетінің мүшесі М.Ш. КӨБЕНОВТИҢ баяндамасы

Доклад члена Комитета по экономической политике, инновационному развитию и предпринимательству КУБЕНОВА М.Ш. 54

Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Регламентіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

О внесении изменений и дополнений в Регламент Сената Парламента Республики Казахстан

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қылмыстық, қылмыстық-процестік заңнаманы жетілдіру және жеке адам құқықтарының қорғалуын күшейту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде (екінші оқылым)

О проекте Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам совершенствования уголовного, уголовно-процессуального законодательства и усиления защиты прав личности» (второе чтение)

Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің төрағасы В.В. ВОЛКОВТЫҢ баяндамасы

Доклад председателя Комитета по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам ВОЛКОВА В.В. 56

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне педагог мәртебесі, оқушы мен мұғалімге жүктемені төмендету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде (екінші оқылым)

О проекте Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам статуса педагога, снижения нагрузки на ученика и учителя» (второе чтение)

Әлеуметтік-мәдени даму және ғылым комитетінің мүшесі Б.Т. ЖҰМАҒҰЛОВТЫҢ баяндамасы

Доклад члена Комитета по социально-культурному развитию и науке ЖУМАГУЛОВА Б.Т. 58

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық құрылысы, мемлекеттік басқару жүйесін, бюджетаралық қатынастарды жетілдіру, кредиттеу және білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде (екінші оқылым)

О проекте Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам административно-территориального устройства Республики Казахстан, совершенствования системы

государственного управления, межбюджетных отношений, кредитования и образования» (второе чтение)

Қаржы және бюджет комитетінің мүшесі С.В. ПЛОТНИКОВТІҢ баяндамасы

Доклад члена Комитета по финансам и бюджету ПЛОТНИКОВА С.В. 59

Депутат Д.З. ӘДІЛБЕКОВТІҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі А.Ұ. Маминге, Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі Б.Б. Нұрымбетовке депутаттық сауалдары

Депутатские запросы депутата АДІЛБЕКОВА Д.З. к Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину А.У., Министру труда и социальной защиты населения Республики Казахстан Нұрымбетову Б.Б. 60

Депутат О.В. ПЕРЕПЕЧИНАНЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі А.Ұ. Маминге депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата ПЕРЕПЕЧИНОЙ О.В. к Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину А.У. 61

Депутат С.М. ЕРШОВТЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі А.Ұ. Маминге депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата ЕРШОВА С.М. к Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину А.У. 63

Депутат Н. ТӨРЕҒАЛИЕВТІҢ Қазақстан Республикасының Бас Прокуроры Ғ.Д. Нұрдаулетовке депутаттық сауалы

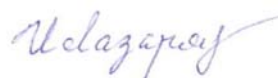
Депутатский запрос депутата ТУРЕҒАЛИЕВА Н. к Генеральному Прокурору Республики Казахстан Нурдаулетову Г.Д. 65

ШЖҚ-дағы "Материалдық-техникалық қамтамасыз ету басқармасының инженерлік орталығы" РМК директоры

А. Құсайынов

Стенографиялау қызметінің жетекші редакторы

И. Шыныбаева